SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #4.2025

Julekort og juledekorasjoner s 10

s 18 Speiderspillet Patruljeturen

s 41 Roverlandsleir

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa

Design: Speider-sport

Forsidefoto: Yip Shing Yu

Alida og Anne fra 2. Kristiansand FSK speidergruppe sikret seg fine merker på Speidernes landsleir i sommer.

Trykk: Aksell

Opplag: 16 340

Redaksjonen avsluttet: 29. oktober 2025

Generalsekretær: Birgitte Heneide

Speidersjef: Peer-Johan Ødegaard

Bidragsytere: Flu Hartberg, Helene Bredal, Janne Kathinka Fongen, Knut Arne Gravingen, Ksenia Sazonova, naturfotograf Roger Brendhagen

Redaksjonen: Ada Sofie Schreiber, Alexander Vestrum, Christian Sangereid, Emil Briskelund, Juliet Blytt Lilleslåtten, Lukas Leander Nielsen Illøkken, Sander Øigarden

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910
St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no

www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO - 1470

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

INNHOLD

FLokk og koloni
10 Fine og enkle juledekorasjoner
12 Patruljedyret: Rådyr
16 Ta et merke: Juleglede (Flokk)

Tropp
17 Speiderspillet Patruljeturen – spilleregler
18 Speiderspillet Patruljeturen
20 Morsomme spill på tur
23 Ta et merke: Idrett (Tropp)
24 Speiderkokken: Varm dessert på kalde dager
26 Bli ekspert: I ly under gapahuken
29 Speidertegneserie / Speidernes stammespråk
30 – Den er litt magisk!

32 Bli med på verdens største speidereventyr!
34 Speidernes ønsker nådde Stortinget

Roverlag
38 Internasjonal rovering: Veggen full av speiderskjerf
39 Ta et merke: Baker (Roverlag)
40 Lær vinterspeiding i fjellet
41 Yiiihaaa – første felles roverlandsleir!
42 Bok- og filmtips: Noen eventyr er inne ...

42 Portrettet: Ruben Gullbrå

Ledere
56 Spirene i Vesterlen krets
50 Speideraksjonen 2026: Intervju med Marit Glad i Ukraina

53 Sjøspeiderleiren 2026: Saltvann i blodet og spennende leirtema
55 Bygget fly og fløy simulator / Info til medlemmer/foreldre

Faste spalter
3 Kortnytt
14 Hodebry og vitser
27 Premiequiz
28 Peffens hjørne
58 Speidersjefens hjørne
59 Heder og ære

Speiderspill!

18

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket **mål** i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

FOTO: ARJEN VELDMAN

Norske speidere på leirbesøk i Nederland

Emma (14), Lieke (12) og Oskar (10) fra Mjøndalen MSK speidergruppe fikk en uforglemmelig dag da de besøkte speidergruppa Hopman Kippergroep Zwolle på sommerleir i Nederland. De ble med på flaggheising og aktiviteter, og avsluttet med leirbål, sang og varm kakao.

– Det var spennende å se hvordan de driver med speiding der, og for en fantastisk leir de hadde bygd, forteller de. Noe av det kuleste var «dropping», der speiderne blir kjørt ut i skogen midt på natta og må finne veien tilbake selv. Lieke syntes også en kodekonkurranse med morsomme fakta om speidere var ekstra gøy. – Men det var veldig spesielt at de har speider for gutter og jenter hver for seg. Det var bare gutter der. De tre dro hjem med nye ideer og et sterkt inntrykk av nederlandsk leirliv – og ga selvfølgelig et norsk speiderskjerf i gave! ❖

Speidere grillet foran Rådhuset i Tromsø

– Vi finner alltid på noe artig sammen, så det er en veldig fin gjeng å være med i, sier Petra Rødseth Hansson. Hun er speider i Tromsø og var bålsjef da speiderne i byen arrangerte grilling for rådhuset. Det skjedde i forbindelse med at de skulle se speiderfilmen «Grevlingene» på kino. Rundt 60 NSF-speidere og 25 KFUK-KFUM-speidere var med. ❖

FOTO: JACOB FORSDAHL IQBAL - NORDLYS

FOTO: HELENE BREDAL

Vilt møte hos Kløfta 1 speider-gruppe

Da speiderne i i Kløfta 1 i Romerike krets kom på et møte i høst, fikk de se en slaktet reinkalv i døråpningen. Gruppa er så heldig å ha en jeger – Gunnar Mårdalen – blant lederne. På møtet fikk speiderne en enestående mulighet til å lære historie og hvordan kjøtt kommer på tallerkenen vår. Gunnar fortalte også hvordan reinen skulle deles opp – blant annet i indrefilet, entrecôte og ytrefilet. Speiderne fikk smake, og de var enige om at dette var det beste kjøttet de hadde smakt. ❖

Speiderne ryddet øy ved Lillesand

– Det er flott å se at folk tar med seg søpla hjem. Vi fant mindre enn vi pleier, og det er et godt tegn, sier en av lederne i 1. Lillesand, Sørlandet krets. Speiderne hadde i slutten av september en ryddeaksjon på Skjødøya, skriver Lillesand-Posten. Cirka 30 speidere var med. Gruppa har jevnlig slike aksjoner. Alle hadde redningsvester for å sørge for at sikkerheten var ivaretatt. Etter ryddinga ventet det pølser. ❖

FOTO: PRIVAT

Roverne i Trøndelag med **MEGA-helg for vandrerne**

Hvert år arrangerer roverne i Trøndelag krets en sosial og morsom helg, MEGA, for vandrerne på tvers av speiderforbundene. I år var temaet middelalderen, med blant annet ridderturnering, kjepphestridning og en heksebrenning på programmet. Rundt 50 vandrere og rovere deltok på speiderhytta Stykket.

Vandrerne ble delt inn i «familier» som skulle løse oppgaver. Målet var å tjene penger, og den familien som til slutt hadde tyngst pengepung, vant. Årets vinnere var familien (patruljen) Jonsrud, med peffen Linus og Cristian, Catalina, Sunniva og Ida Sofie. Roverne kledde seg ut i middelalderinspirerte klær og hadde ulike skuespill for at MEGA skulle oppleves som en reise tilbake i tid.
– Alt i alt var det en suksessfull helg! Slitne, men glade vandrere dro hjem søndag, og en god gjeng rovere hadde kost seg masse, skriver gruppa til oss i Speideren. ❖

FOTO: CHRIS BERNTSEN

FOTO: AUDUR STRANDBERG

Rovere arrangerte **uoffisiell femkamp** på rekordtid

– Vi var skuffet da vi hørte om avlysningen, forteller Vebjørn Skirbekk Sagmoen fra roverlaget Alces-Alces i Mjølner speidergruppe i Elverum. Det var den offisielle roverfemkampen i år som ble avlyst. Men Vebjørn og fem andre rovere i Hedmark krets visste råd, og i september arrangerte de en uoffisiell roverfemkamp på Hammeren leirsted i Løten.
– Flere av oss kommer fra roverlag med nye roveraspiranter, og vi ville ta dem med på et av årets feteste roverarrangementer. Vi ville vise at rovering handler om å utfordre seg selv og drive med artig speiding, sier Vebjørn.
Blant øvelsene var teori, hemmelig oppgave, orientering både dag og natt, praktisk oppgave og hinderløype. Totalt deltok 15 rovere. Laget fra Alces-Alces vant. Vebjørn var både deltaker, fotograf, prosjektkoordinator og hadde kjøkkentjeneste, så det ble godt med søvn etterpå.
– Men det var veldig moro! Nå håper vi noen arrangerer offisiell femkamp neste år, sier han. ❖

Nå kan du **besøke Speidermuseet** igjen

Norsk speidermuseum, også kjent som Speidermuseet, har flyttet fra Oslo sentrum til Sandvika i Bærum. I september kunne museet endelig åpne dørene for publikum igjen. Ordføreren i Bærum, Lisbeth Hammer Krogh, sto for den høytidelige seremonien. Museets Øystein Gonsholt og Sissel Aanrud Bunæs holdt sisalsnora som ordføreren kuttet med speiderkniv.
– Vi ønsker nå alle besøkende velkommen til omvisning eller annet ærend. Vi har en interessant utstilling, basert på Speidermetodens temaer og en solid mengde speiderlitteratur, om man vil dykke i et spesielt emne. Eller kanskje bare ta en kopp kaffe og slå av en prat, skriver Speidermuseet på Facebook. Museet ligger cirka et kvarters gange fra Sandvika stasjon, og den som kommer med bil, kan parkere rett utenfor. ❖

FOTO: SPEIDERMUSEET

Tegneserieskaper om Rottepatruljen: **Et eksempel jeg er stolt av**

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Flu Hartberg lager Rottepatruljen, tegneserien som du i dette nummeret av SPEIDEREN finner på side 29.
Nylig var den anerkjente tegneren deltaker på tegneseriemessa Oslo Comics Expo. Der deltok han i en panelsamtale om tegneserier for barn. Da snakket han blant annet om Rottepatruljen.
– Selv om jeg har lagd fryktelig mange barnebøker og tegneserier for voksne, så har jeg faktisk lagd svært få tegneserier for barn, så Rottepatruljen er et av få eksempler jeg kan vise fram, og absolutt et eksempel jeg er stolt av, sier Flu. ❖

Speiderne på **kalde Røros** fikk varmepumpe

FOTO: MONICA HÄGGLUND LANGEN - REN RØROS

– Med varmepumpe kan vi bruke speiderhuset mer aktivt gjennom vinteren og gi speiderne et enda bedre tilbud. Vi setter stor pris på støtten fra Stiftelsen Ren Røros Ung, sier leder Bob Velzen i Røros speidergruppe i Hedmark krets.
Den nye varmepumpa gir bedre komfort, lavere energiforbruk og frigjør midler til flere speideropplevelser, skriver Ren Røros i et innlegg i lokalavisa Arbeidets Rett. Røros har som kjent blant landets laveste vintertemperaturer.
– Vi er glade for å kunne støtte et tiltak som både gir bedre rammer for aktivitet og bidrar til et mer energieffektivt bygg. Speideren byr på gode verdier og mestring på høyt nivå, sier Kristin Fredheim. Hun er styreleder i Stiftelsen Ren Røros Ung.
Stiftelsen er en del av Ren Røros, som jobber for bærekraftig utvikling, energi- og miljøløsninger i regionen. ❖

FOTO: ERLEND WELANDER

Ildsjelpris til Roald Amundsen fra Medkila speidergruppe

Under kretshelgen på Gressholman utenfor Harstad ble Friluftslivets ildsjelpris 2025 tildelt Roald Amundsen fra Medkila speidergruppe. Harstads ordfører Else Marie Stenhaug og daglig leder i Midtre Hålogaland Friluftsråd, Emil Agersborg Bjørnå, overrakte prisen under speidernes kretsbannerkonkurranse.
Roald ble hyllet for sitt mangeårige engasjement og sin store frivillige innsats for friluftslivet i Harstad. Han har vært, og er, en drivkraft i speiderbevegelsen og har bidratt til prosjekter som gapahuken i Buveihågen – nå en populær møteplass for hele nærmiljøet.
Friluftsrådet fremhevet Roald som et ekte forbilde og en ildsjel som gjør naturen mer tilgjengelig og opplevelsesrik for barn, unge og lokalsamfunnet.
Gratulerer med velfortjent pris! ❖

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

FOTO: TORA ÅSNES SKJERDAL

Kaos rett før haiken for speidere fra Leikanger

– Fem minutter før vi skulle dra ble det helt kaotisk, forteller Åsa Ramung Husabø (midt på bildet). Hun er 14 år og går i Systrond 1 speidargruppe i Sogn og Fjordane krets. Åsa hadde ansvaret for patruljen sin da en av speiderne plutselig ble dårlig rett før de skulle på haik på landsleiren på Gjøvik, skriver Sogn Avis.
– Jeg måtte finne en leder og ordne alt før vi dro. Det ble litt stress, men vi fikk det til, og han var heldigvis helt fin da vi kom tilbake, sier Åsa.
Dette var hennes første landsleir. Hun fikk blant annet venner fra Finland.
– De var utrolig hyggelige, og jeg har fått venner for livet, sier Åsa. Hun var utslitt, men stolt etter åtte dager med leirliv.
– Én gang speider, alltid speider. Jeg skal helt klart på flere landsleirer! ❖

Agder-speidere i «by» dobbelt så stor som hjemkommunen

– Det var et utrolig engasjement, sier speiderleder Geir Stornes etter at 13 speidere og tre ledere fra Froland deltok på sommerens landsleir på Gjøvik.

Leiren hadde rundt dobbelt så mange deltakere som det bor folk i Froland. Her bygde Frolandstroppen sin egen inngangsportal av stokker, deltok på patruljeløp og dro på haik, skriver lokalavisa Frolendingen.
– Det var nesten som å bo i en liten kommune, forteller Stornes. Han ble imponert over hvordan alt fra sanitæranlegg til matdistribusjon fungerte sømløst. Etter storleiren ser troppen fram til et roligere speiderår – kanskje med en minileir i hjembygda, for eksempel med sykkel eller kano. ❖

FOTO: EVEN KARLSEN

FOTO: STIFTELSEN AMANDUSFESTIVALEN - DANIEL RISAN

Speiderfilm vant ungdomspris

– Det var helt sykt gøy! Da vi innså at vi hadde fått to priser, bare lo vi av glede, sier Hannah Nordanger. Hun har vært regissør for studentfilmen «Jeg vil Prinsesse Kristin speider være». Den ble hedret dobbelt under konkurransen Amandus Blikkfang. Filmen vant Ungdomsjuryens pris og fikk hederlig omtale i kategorien beste dokumentar.
– Jeg er så stolt av laget mitt og glad for at andre kan se gleden speideren gir, sier Hannah i et intervju med nettsiden til Universitetet i Innlandet (INN).

Juryen beskriver filmen som en observant og varm skildring av fellesskap og magien man kan oppleve i naturen – og i speideren.
Hannah Nordanger laget filmen sammen med Kasper Skålid, Frida Ellingsgard Holen, Rebecca Granli Øieroset og Mikkel Amundsen ved TV-skolen ved INN. ❖

FOTO: FLEKKEFJORD SPAREBANK

Banksjef for en dag – fikk være raus

22 år gamle Anna Mathilde Adolfsen fra Farsund fikk prøve seg som banksjef for en dag i Flekkefjord Sparebank. Hun brukte makten til noe godt – og delte ut 25 000 kroner til Vanse speidergruppe, skriver Avisen Agder.
– Speideren gir barn og unge så mye – både mestring, fellesskap og naturopplevelser, sier Adolfsen. Hun jobber til vanlig på bankens Farsund-kontor, i tillegg til at hun studerer ved Norges Handelshøyskole. Dagen i sjefsstolen var en del av årets store sommerprogram, med 20 studenter fordelt på fem kontorer.
– De kastes rett inn i lederrollen – uten manus, sier Heidi Nag Flikka, som er den vanlige banksjefen. ❖

Olve fikk 2000 myggstikk – og merke for det

I høst samlet samlet Agdenes speidergruppe seg utenfor Orkanger kino. Det ble bål, saft og ostesmørbrød – før de gikk inn for å se speiderfilmen "Grevlingene".– Vi tenkte det var perfekt anledning til å lage litt speiderstemning, forteller leder Kristine Vinge-Holmquist til Avisa Sør-Trøndelag. Mens popkornet ventet inne, sto mygg og bålkaffe for stemningen ute. Noen fikk stifte kjentskap med flere mygg enn andre, og det var sju år gamle Olve Vinge Holmquist.
– Jeg fikk 2 000 myggstikk, og da fikk jeg dette merket, forteller han. ❖

FOTO: INGRID HULTGREEN - AVISA SØR-TRØNDELAG

Kjempet om seier i speidernes svar på Kompani Lauritzen

Det var høy fart og stor innsats under årets Kompani Femund, arrangert av Engerdal Speidergruppe under Engerdalsdagene. Konkurransen er inspirert av TV-suksessen Kompani Lauritzen. Den krevde «kloke hoder, varmt hjerte, sterke bein og armer, og en god porsjon løsningsorientering», skriver Lokalavisa Trysil Engerdal.

FOTO: LINDA NATHALIE FOSS

Vinnerne ble Emil Olsson og Isac Skoglund Martin på mellomtrinnet, og Mari Foss-Flobakk og Helmer Olsson i ungdomstrinnsklassen. Deltakerne møtte alt fra hinderløyper til takrennegolf og saging i motbakke, og innsatsen var ifølge speidergruppa «fantastisk på begge trinn gjennom helga».

Det var rikelig med premier, blant annet hengekøyer, middager og speiderutstyr. «Her er alle deltakere vinnere», sier leder Linda Nathalie Foss, som takker dugnadsgjengen, kommunen og sponsorene for støtten. Speiderne lover allerede mer moro neste år. «Det kan lønne seg å øve på konglekast, takrennegolf og nettkryping fram mot neste års dager», smiler Foss. ❖

Landsleirsjefene takker verdens beste naboer

FOTO: TORBJØRN AURVÅG - GJØVIKS BLAD

Da speiderlandsleiren tok over jordene på Vind i Gjøvik i juli, fikk Sigrid og Kim Erik Ingvaldsen Lund på Vestby gård en helt spesiell sommer. De hadde leiren tett innpå husveggene – og fikk samtidig nye venner fra hele verden. – Vi gjorde jo ikke annet enn å være her, men fikk masse skryt og mange nye bekjentskaper, sier paret fornøyd til Gjøviks Blad. Blant annet opplevde leirnaboene skotter med sekkepipe. En morgen våknet familien til konsert på tunet – en annerledes start på dagen, selv for en gård i Gjøvik. Leirledelsen kaller familien «verdens beste og rauseste leir-naboer». De fikk takk for å ha lånt bort jordene og hønsehuset – som ble forvandlet til kafé. – Det var folk rundt oss hele tida, bare blide ungdommer. Vi savner dem nesten litt, sier de to. ❖

SPEIDERSPORT

UTSTYR TIL EVENTYR SIDEN 1914

Foto: iStockPhoto

ANBEFALT Leirbålskappen vår er laget i ren merinoull. Integrert lomme med glidelås til sangbok eller mobil inne i frontlommen. Veldig fin!

Spar 15 %

Nå 1100,–

Før 1299,–

Gratis frakt

★★★★★

«Super! Good service! Beautiful campfire blanket!» Ilse

★★★★★

«Leirbålkappen av meget god kvalitet. Ordentlig godt produkt som jeg vil anbefale.» Henrik

★★★★★

«Passer i lomma og kan tas med i leirbålskappa.»

Roald

ANBEFALT Øredøvende flott sangbok som du kan bruke på speidermøter, turer og rundt leirbålet.

Spar 37 %

Nå 100,–

Før 159,–

NY GODT NOK Sammenleggbar turstol fra Frisport som gir god støtte selv om ryggen ikke er så høy. Leveres med truge under stolen slik at du kan sitte behagelig uten å synke ned i sanden (eller snøen). Godt kjøp!

Spar 37 %

Nå 500,–

Før 799,–

★★★★★

«Fin og lett hodelykt. Bra lysjustering.»

Heidi

GODT NOK Astro 300 er en super hodelykt fra Black Diamond. Perfekt på fjelltur og jakt. Siden den er vanntett, er den også fin i kano og ubåt.

Spar 43 %

Nå 200,–

Før 349,–

www.speidersport.no

Fjällräven Samlaren Field Repair er et førstehjelpssett for utstyret ditt. Reparasjonssett er laget for å inspirere og oppmuntre til å reparere fremfor å bare kjøpe nytt friluftsutstyr. Settet er laget av reststoff, inneholder flere nødvendige ting og har plass nok til flere. Da har du alt du trenger til å reparere utstyret midt i turen.

Spar 28 %

Nå 250,–

Før 349,–

REV er et smidig Leatherman som tar liten plass i lomma, sekken og reparasjonssettet. Men du verden så mye fint den kan få reparert. 25 års garanti!

Spar 30 %

Nå 700,–

Før 999,–

Tilbudene gjelder ut 7. desember 2025 eller så lenge vi har varer på lager

SPEIDERSPORT
UTSTYR TIL EVENTYR SIDEN 1914

LAG SELV

TEKST OG FOTO: JULIET BLYTT LILLESLÅTTEN

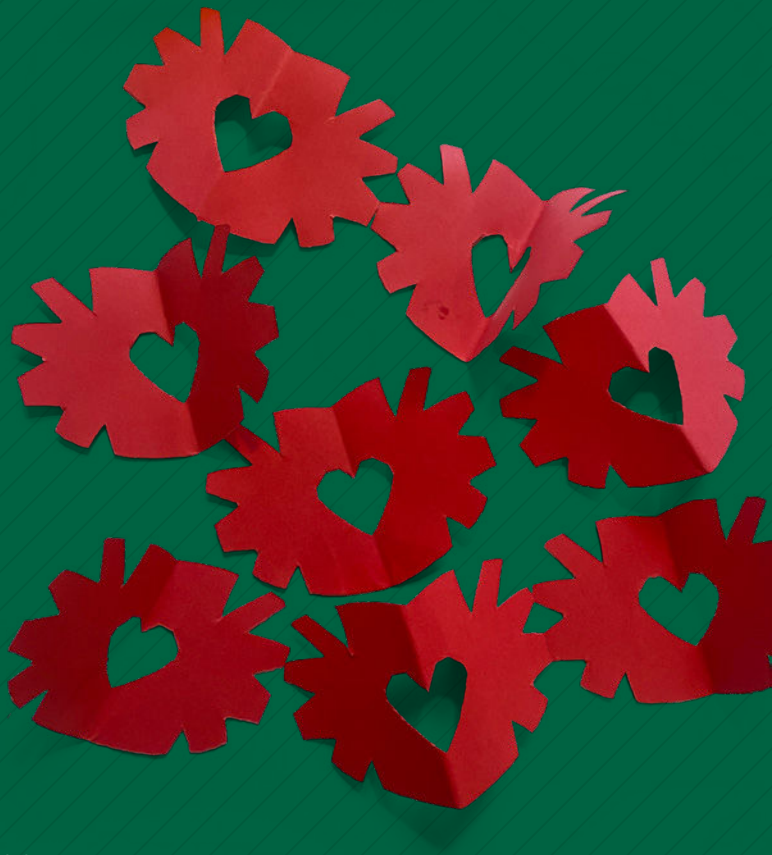
Mål:
K-8, 9

Fine og enkle juledekorasjoner

Nå nærmer vi oss jul, så hva er hyggeligere enn å lage fine juledekorasjoner? Enten på et speidermøte, eller hjemme ved kjøkkenbordet. Her er noe du lett kan lage. Bruk materialer du allerede har, det kan bli fint, kreativt og unikt!

SNØKRYSTALLER

Du trenger: Papir og saks

Det blir alltid fint med snøkrystaller av papir i vinduene. Dette er noe av den enkleste julepynten du kan lage.

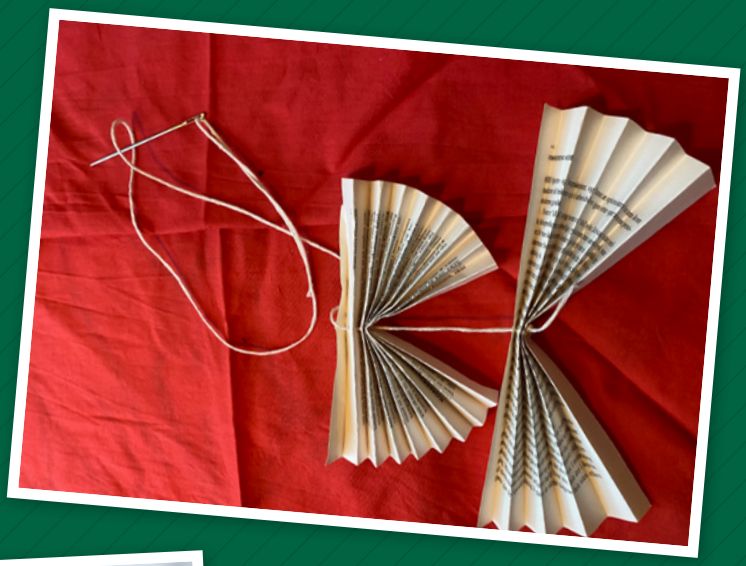
Brett et ark flere ganger, så kan du klippe forskjellige former i det. Når du bretter arket ut igjen blir det en fin, unik snøkrystall. For å gjøre en vri kan du fargelege arket før du klipper i det, eller bruke et farget ark. Heng snøkrystene i vinduet, så blir det fint og koselig.

PAPIRENGEL

Du trenger: En gammel bok/magasin eller et vanlig ark, papir eller en stor perle til hodet, nål og tråd og lim

Dette er en fin dekorasjon du kan henge i vinduet, eller på juletreet. Start med to ark, enten vanlige tegneark, eller sider fra en bok eller et magasin. Brett det ene arket på langsiden som en vifte. Gjør det samme med det andre arket, men på kortsiden. Se på bildet ved siden av hvordan du gjør det.

Til hodet bruker du en stor perle, eller krøller litt papir til en kule. La arkene og hodet ligge mens du knyter en knute på enden av en tråd. Tre tråden i en nål. Brett begge arkene på midten (se bildet over). Putt bretten til det andre arket overfor bretten til det første arket. Stikk nåla med tråden gjennom arkene og hodet. Lim kjolen sammen i bunnen, lim vingene til kjolen. Lag en knute på tråden og heng den opp et sted. Nå har du en fin papirengel!

JULEKORT

Du trenger: Papir, tegnesaker eller malesaker

Det er ikke ofte man får eller sender julekort lenger, men det kan være koselig å bruke litt tid på å lage et fint kort til en du er glad i. Du kan tegne eller male utenpå og skrive noe hyggelig inni. Du kan også bruke et farget ark til kort.

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID I **FOTO:** NATURFOTOGRAF ROGER BRENDHAGEN

Med snøball på rumpa

Du har kanskje sett rådyr i skogen – eller til og med i hagen. Det har lange bein, store ører og en hvit bakende som «blinker» når rådyret løper, så det er lett å kjenne igjen.

Rådyret er et lite og søtt hjortedyr som bor i skogen, men det kommer også på besøk i hager og bakgårder. Det er mye mindre enn elg og hjort, og det veier omtrent like mye som en stor hund. Om sommeren er pelsen rødbrun.

Om vinteren blir den mer gråbrun. På rumpa har rådyret en hvit flekk som kalles «speil» – flekken ser nesten ut som en liten snøball!

KRESEN OG GLAD I BÆR

Rådyr er skikkelig glad i grønnsaker! De spiser blader, gress, bær, knopper og friske skudd fra trær og busker. Om sommeren elsker de å spise blåbær og bringebær rett fra busken, akkurat som barn på tur.

Men når vinteren kommer, og det ikke er så mye mat, spiser de bark, lyng og einer. De er ganske kresne og vil bare ha det som smaker godt og gir mye energi. Derfor holder de seg ofte der hvor det er mye mat – kanskje til og med i hagen din!

IKKE RØR MEG, JEG VENTER PÅ MAMMA!

Rådyr liker seg alene, eller sammen med familien sin. Det er vanlig å se en rådyrmamma med en eller to rådyr-babyer (som kalles kalver). Kalvene blir født på våren. De er veldig små og har hvite prikker på ryggen, som Bambi i tegnefilmene!

Nyfødte kalver ligger helt stille i gresset, så ingen rovdyr skal finne dem. Hvis du oppdager en rådyrkalv,

er det bare å trekke seg unna. Ungen er ikke forlatt. Mammaen går ofte fra kalven sin i den første tiden. Det gjør hun for at rovdyr ikke skal finne den, men hun kommer alltid tilbake.

Rådyr er mest aktive tidlig på morgenen og sent på kvelden, når det er stille i skogen. De har veldig god hørsel og luktesans. Hvis de blir redde, løper de av gårde med kjempestore byks – nesten som superhopp!

LIKE RASK SOM EN BIL

Visste du at rådyr kan løpe like fort som en bil i byen? De kan faktisk komme opp i en fart på 70 kilometer i timen! Det er imponerende for et dyr som ikke er veldig mye større enn en labrador. Rådyr kan også hoppe høyt over gjerder og små trær. De er skogens egne akrobater. Slik kan de komme seg unna det som er farlig, som rovdyr eller biler.

Når rådyret løper, vifter det med den hvite bakenden. Det ser nesten ut som det har en liten hale med blinkende lys! ❖

FAKTA OM RÅDYR

Latinsk navn: Capreolus capreolus

Familie: Hjortedyr

Størrelse: Lengde opptil 130 cm, skulderhøyde 60–75 cm.

Vekt: 15–30 kg

Levetid: 10–15 år, men ofte kortere på grunn av rovdyr, sykdom og jakt.

Toppfart: 60–70 km/t, og det kan hoppe over 2 meter høye gjerder.

Mat: Gress, blader, blåbær, bringebær, urter og løv, skudd fra rogn, osp og selje. Om vinteren spiser de einer og bark i mangel på annen mat.

Trusler: Gaupe, rev, ulv, bjørn og biler.

Rødlistestatus: Livskraftig

VISSTE DU DETTE?

- Rådyrbabyer kan ligge helt stille i timevis uten å røre seg!
- Rådyret har ingen hale, men rumpa ser ut som en hvit ball, en snøball.
- Rådyret veier bare mellom én og to kilo når det blir født. En time seinere kan det både gå, stå og løpe!

HODEBRY & VITSER

TEKST: KIRVIL KAASA I VITSEKONSULENTER: OLIVIERO (13) OG SEBASTIANO (9) I **ROTTEILLUSTRASJON:** FLU HARTBERG

HULTER TIL BULTER!

Ooops! Her har alt stokket seg.
Det er ikke så lett å lese hva det egentlig skulle stå.
Klarer du å få bokstavene i riktig rekkefølge?
Da blir det syv ord som har med vinter å gjøre.

STYREKØ

SNUGGNØF

NSMØNAN

FORST

SUIKTR

ASTIPP

LANSBØL

Løsningen finner du på side 21.

HIHIHI!

To postmenn skal levere en pakke i 14. etasje i en bygning uten heis: Så sier den ene:
– Jeg har én god og én dårlig nyhet: Den gode er at vi snart er oppe, den dårlige er at vi er i feil bygning!

Hva må du gjøre hvis det kommer zombier etter deg?
Sjekke kalanderen!

Har du hørt om frosken som ikke skjønte et kvekk?

HAHAHA!

– Bank-bank!
– Hvem der?
– Frank!
– Hvilken Frank?
– Frankenstein, løøøøp!

HAHA!

To venner står og ser opp på månen en kveld.
– Tror du det finnes mennesker der oppe? spør den ene.
– Så klart, svarer den andre. – Det er jo lys der.

HODEBRY

AV FLU HARTBERG

Kan du hjelpe Rottulf innom alle ostebitene helt frem til Herman,uten å være i nærheten av rottegiften?

Løsningen finner du på side 21.

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJONSFOTO:** ANETTE TEFRE

Mål:
L-5, S-12,
V-7

Juleglede

Hva betyr juleglede for deg og for andre? Vet du at noen organisasjoner hjelper til med å lage jul for dem som trenger det?

Finn ut mer om dette og om hvordan du og familien din kan gjøre desember ekstra fin for flere, samtidig som du tar merket Juleglede.

SLIK TAR DU MERKET:

1. Hva gleder du deg til i adventstida og i jula? Lag en liste sammen med familien over ting dere har lyst til å gjøre i desember.
2. Snakk med noen om hva fattigdom er og hvorfor noen er fattige. Du kan for eksempel snakke med en forelder eller besteforelder eller en venn. Tenk over hvordan fattigdom kan påvirke juletiden.
3. Bli med og hjelp til hos en organisasjon som deler ut julegaver eller mat før jul, som Røde Kors, Lions, Frelsesarmeen eller Kirkens Bymisjon.
4. Snakk med en som jobber frivillig for å gjøre julen hyggelig for andre. Lag en tegneserie som viser hva de gjør, eller som handler om juleglede.
5. Bruk minst én time i desember på å lage julestemning hjemme, for eksempel skrive julekort, lage julepynt, pynte til jul, invitere på gløgg eller liknende.
6. Dette er et fordypningsmerke for småspeidere. Alle fordypningsmerker finnes hos Speider-sport.

TIL SPEIDERFORELDRE OG SPEIDERLEDERE

Ta fordypningsmerker hjemme og på speidermøter

Noen fordypningsmerker kan speiderne ta helt eller delvis hjemme. Det styrker muligheten deres til å ta ansvar og lære i eget tempo.

Det går fint å dele opp arbeidet med et merke mellom speidermøtene og hjemme. For merket Juleglede kan det for eksempel gjøres slik:

- På speidermøtet: Punkt 3 og 4
- Hjemme: Punkt 1, 2 og 5 (Punkt 2 kan ved behov også gjøres på speidermøtet)

Når speiderne tar merker hjemme, er det lurt med en enkel form for dokumentasjon – for eksempel et bilde eller en kort forklaring fra speideren. Speiderlederen kan også stille speideren noen kontrollspørsmål. Det gjør det lettere å vite om merkekravene er oppfylt.

TIPS TIL DEG SOM ER SPEIDERFORELDER

Når barnet ditt jobber med å ta et merke hjemme, la det prøve selv mest mulig – også om det blir litt feil underveis. Foreldre kan gjerne heie og støtte, men prøv å ikke hjelpe for mye. Hvis barnet ditt spør deg om hjelp, still spørsmål som: «Hva har du tenkt her?» eller «Kan du løse det på en annen måte?» Slik lærer barnet av egne erfaringer. Det er en del av speidermetoden.

TIPS TIL DEG SOM ER SPEIDERLEDER

Gi gjerne foreldrene beskjed om hvilke punkter (merkekrav) som gjenstår, slik at det blir lettere for dem å følge opp. ❖

SPEIDERSPILL

IDE OG UTFORMING: LUKAS LEANDER NIELSEN ILLØKKEN I **FOTO:** CF SALICATH

Patruljeturen

Her er et gøyalt spill om patruljeturen og ting som kan skje da. Spill sammen med patruljen din, med venner eller med familien din. **Hvem blir patruljetur-eksperten?**

SPILLETS GANG:

Patruljene skal ut på dagstur. Målet er å komme seg raskest mulig frem til leirbålet. Men på veien møter dere på utfordringer. Hvilken patrulje kommer først frem til leirbålet?

DERE TRENGER:

Hver deres spillbrikke
1 terning
Spillet passer best for 3–6 spillere.

TIPS: Lån, terning og spillbrikker fra et annet spill, eller bruk noe annet dere har tilgjengelig.

SPILLEREGLER:

- Spillet starter nederst på neste side, følger stien og slutter ved leirbålet.
- Hver spiller er en patrulje og har én brikke hver.
- Kast terning for å avgjøre hvem som skal begynne. Spill deretter videre mot venstre.
- Ener på terningen gir ekstra kast, sekser på terningen gir ikke et ekstra kast.
- Følg forklaringene til de ulike fargene underveis i spillet.
- Havner patruljen i Gørremyra, kaster du terning neste gang det er din tur og flytter rundt på alle feltene der.
- Du må slå riktig antall øyne på terningen for å komme rett i mål med patruljen din. Slår du for mye, flytter du fram til mål – og så tilbake på stien så mange felt som du hadde for mye. Neste gang det er din tur, prøver du på nytt.

Spillet finner du på de neste sidene. Lykke til! ❖

På en patruljetur gjennom skogen kan mye skje. Hvem kommer først frem til leirbålet?

Patr
fun
START

uljе-
ren

Gørremyra

Ingenting skjer.

Patruljen glemte dopapir! Flytt tilbake på brettet til nærmeste patrulje (spiller) for å låne. Er du selv bakerst, blir du stående.

En i patruljen får gnagsår. Flytt tilbake 5 felter.

En i patruljen skar seg med speiderkniven. Stå over en runde.

Patruljen deler en sjokolade. Det gir ekstra krefter! Gå frem 2 felter.

Patruljen låner bort tørre sokker til en annen patrulje. Gå frem 5 felter.

Patruljen har gått feil feil og er havnet i Gørremyra. Gå en runde rundt myra, før du kan gå videre fra det røde feltet du havnet på.

Patruljen fant en gjemt sti. Gå snarveien og kom raskere frem.

Patruljen tar en pause og blir stående. Patruljen som er bakerst, får flytte like mange felt frem som terningen viser, men står du selv bakerst, er det du som får flytte fram.

TEKST: JULIET BLYTT LILLESLÅTTEN I **FOTO:** LUKAS LEANDER NIELSEN ILLØKKEN

Speiderne fra 7. Oslo Kampianerne speidergruppe liker å spille kort, og «52 plukk opp».

M♦rs♦mme spill på tur

Når dere er på speidertur, eller kjeder dere, kan det være gøy og sosialt å spille kort. Her er forslag til to forskjellige kortspill.

500

(Fra 10 år, 2–5 spillere 30–50 minutter)

I dette spillet er målet å komme først til 500 poeng. Du får poeng ved å legge ut kort i forskjellige kombinasjoner. Spillet går etter tur og har flere runder. En runde avsluttes når én spiller ikke har flere kort på hånden. For å spille trenger dere en vanlig kortstokk (uten jokere) og noe å notere på og med.

KOMBINASJONER

Kombinasjoner er noe av det viktigste i 500. Ved å legge ut en kombinasjon kvitter du deg med kort på hånden, og du får poeng.

En kombinasjon består av minst tre kort. Kortene kan enten være a) i stigende rekkefølge og av samme sort, f.eks kløver 4, kløver 5 og kløver 6, eller b) det samme tallet i forskjellige sorter, som f.eks sparknekt, hjerteknekt og ruterknekt. Se eksemplene over. Essene kan brukes som 1 eller 14, men ikke samtidig.

FORBREDELSER

Start med å gi ut syv kort til hver av spillerne. Deretter legger dere resten av kortene i en bunke med forsiden ned. Så tar dere det øverste kortet og legger det ved siden av bunken og med forsiden opp. Dette kortet blir kastehaugen. Nå starter spillet.

RUNDENE

Spilleren som sitter til venstre for den som delte ut, starter. Det første hen gjør er å trekke et kort. Du har forskjellige alternativer når du skal trekke: Enten kan du trekke et kort fra toppen av bunken, eller et fra toppen av kastehaugen (når spillet starter er det bare ett kort i denne haugen). Hvis du har lagt ut en kombinasjon på bordet tidligere i runden, kan du velge å trekke inn **hele** kastebunken. Hvis du trekker inn hele kastebunken, må du legge ut en gyldig kombinasjon med minst ett kort fra kastebunken med én gang, hvis ikke får du 50 minuspoeng.
Hvis du har mulighet, legger du deretter ut en eller flere kombinasjoner hos deg selv. Kombinasjonene skal ligge med forsiden opp og godt synlig hos deg, slik at de andre spillerne ser dem.

Hvis du kan legge et eller flere kort på en av motstandernes kombinasjoner, kan du velge å gjøre det, men du skal legge kortet hos deg selv, slik at det er du som får poengene. Du avslutter din tur ved å legge et valgfritt kort fra hånden din i kastehaugen og med forsiden opp. Hvis du har flere kort igjen på hånden nå, er det neste spiller sin tur. Hvis du nå er kvitt alle kortene dine, er denne runden ferdig.

POENG

Når en av spillerne ikke har flere kort på hånden, avsluttes runden umiddelbart. Nå skal dere telle poengene deres. Kortene som dere har lagt ut gir plusspoeng, mens dem dere har på hånden gir minuspoeng. Kort fra 1-9 er verdt 5 poeng hver, 10, knekt, dronning og konge er verdt 10 poeng hver. Hvis et ess brukes som 1 i en kombinasjon, er det verdt 5 poeng. Hvis ess brukes som 14, eller er igjen på hånden, er det verdt 15 poeng. Skriv ned poengene og spill flere runder, helt til noen sammenlagt har 500 poeng.

Løsninger på Hodebry på side 14 og 15:

Hulter til bulter!

SKØYTER
SNØMANN
SKITUR
SNØFNUGG
FROST
ISTAPP
SNØBALL

Kan du hjelpe Rottulf?

Oi, fem hjerterkort! Nå er det om å gjøre å gi det sjette kortet videre og sette tommelen ned ...

Gris

(Fra 8 år, 3–8 spillere 10–30 minutter)

Målet med Gris er å samle fem kort av samme sort, enten kløver, ruter, spar eller hjerter. Kortenes tallverdi har ingenting å si i dette spillet. Det er et ganske enkelt og gøy spill der det er viktig å følge godt med på de andre spillerne. For å spille Gris trenger dere bare en vanlig kortstokk (uten jokere).

Spillet går over flere runder. Første gang man taper en runde får man en G, andre gang får man en R og så videre. Den som først har fått G-R-I-S, har tapt spillet.

FORBEREDELSER

Start med å stokke kortene. Del ut fem kort til hver spiller. Spilleren på venstre side av den som deler ut får ett ekstra kort. Resten av kortene plasseres midt på bordet, med forsiden ned. Nå begynner spillet.

Hvem ble den siste til å sette tommelen ned? Det er viktig å være kjapp!

RUNDENE

Spilleren som har seks kort velger ett kort fra hånden som hen ikke vil samle på og gir det videre til neste spiller, uten at de andre spillerne ser hvilket kort det er. Denne spilleren skal gjøre det samme: Se på kortene sine, velge ut det kortet som hen ikke vil samle på og sende det videre til neste spiller. Hvis du i løpet av én runde får et kort du har hatt tidligere i samme runde, sier du fra og viser kortet til de andre. Hvis alle de andre også har sett kortet i løpet av denne runden, får du bytte kortet med kortet på toppen av bunken på bordet.
Hvis det er din tur, og du nå har samlet fem kort av samme sort (se bildet), sender du det overflødige kortet videre. Nå skal du sette tommelen din diskre på bordkanten, eller på låret ditt hvis dere ikke spiller ved et bord. De andre spillerne må gjøre det samme så fort de ser at du har gjort det. Spilleren som er den siste til å sette tommelen ned, har tapt runden og får en bokstav. Så stokker dere alle kortene godt og deler ut til en ny runde. Spillet varer helt til en spiller har bokstavene G-R-I-S.

VARIANTER AV GRIS

Dere kan også spille Gris med andre tegn, noe som kan være lettere å gjøre på tur, som f.eks. klø seg på nesen, holde kortene med to hender eller ha opplåste kinn. Dere kan også bruke andre ord enn «gris» for å gjøre spillet lengre. Dette kan dere variere med hva som passer dere best. ❖

ANDRE KORTSPILL

Her er tips til flere kortspill. Dere kan søke opp regler og slikt på internett.

- Hopp i havet (fra 6 år), 2–5 spillere, 10–30 minutter
- Idiot (fra 7 år), 2–5 spillere, 10–30 minutter
- Boms og president (fra 10 år), 3–8 spillere, 10–30 minutter

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** OLAV LEMVIK

Mål: K-1, L-10

Idrett

Liker du å drive med forskjellige idretter, eller har du lyst til å utfordre deg selv til å prøve noe nytt? Da passer fordypningsmerket Idrett for deg.

Du velger selv blant flere ulike aktiviteter, både vinter og sommer, ute eller inne, så start gjerne med merket i vinter. For noen lar det seg gjøre å ta merket i løpet av én sesong, men bruk mer tid hvis du trenger det. Her handler det ikke om å fullføre på kortest mulig tid!

DETTE SKAL DU GJØRE FOR Å TA MERKET:

1. **Oppfyll kravene til minst to av disse fem idrettsgrenene:**

Svømming:

- svøm minst 100 meter bryst og 50 meter rygg.
- vis at du kan dykke til 2 meters dyp.
- vis at du kan hoppe eller stupe fra 2 meters høyde.

Roing:

- vis at du kan svømme 25 meter.
- vis at du kan ro alene og sammen med en annen.
- vis at du kan skåte og snu.
- vis at du kan legge til en brygge og fortøye båten med egnede stikk (knuter).

Skøyter:

- vis at du kan gå 1 km på skøyter.
- vis at du kan gå minst 15 meter baklengs på skøyter.

Ski:

- gå til sammen 50 km på ski i løpet av vinteren.
- vis at du kan hoppe 5 meter på ski.
- vis parallellsving (slalåmsving) og telemarksving.

Sykkel:

- vis at du kan sykle 8 km på 30 min, eller vær med i et sykkelritt.
- sykle minst 40 mil i løpet av sykkelsesongen.

2. **Velg to av aktivitetene/oppgavene under:**

- Vær med i et volleyballspill eller basketballspill og vis at du kjenner reglene for spillet.
- Spill minst tre fotballkamper og lær reglene.
- Spill minst to håndballkamper og lær reglene.
- Fortell hva overtrening kan føre til.
- Vær med i et O-løp eller terrengløp på minst 3 km.
- Ta et idrettsmerke eller svømmemerke. ❖

Kokkens mening:

– Dette var en søt og god dessert! Med en dæsj vaniljesaus på toppen ble det ekstra digg. Neste gang vil jeg steke frukten enda litt mer og være enda mer sjenerøs med sukker og kanel.

Speiderkokken

MINIQUIZ: Speideruttrykk

Hva er en leirbålskappe?

A: En høy kant av store steiner som bygges rundt store leirbål, slik at flammene ikke sprer seg utover.

B: Et plagg laget av ull eller annet varm stoff, gjerne med hette. Den brukes for å holde varmen når man sitter stille ved leirbålet.

C: En presenning som blir hengt opp høyt over leirbålet for å beskytte flammene mot regn.

Løsningen finner du på side 26, hvis du ikke allerede vet det, da ...

SPEIDERKOKKEN

TEKST OG FOTO: EMIL BRISKELUND

Varm dessert på kalde dager

Synes du det virker vanskelig å lage dessert på tur? Da burde du prøve denne enkle og raske fruktdesserten.

Mål:
F-4, K-7

Til én speider trenger du:

- Ett eple og en pære
- Sukker
- Kanel
- Vaniljesaus eller vaniljekesam
- Smør til steking

Bytt gjerne ut eple og pære med favorittfrukten din. Hva med litt eksotisk ananas eller fersk plomme på tallerkenen?

Speiderkokken anbefaler dette utstyret

- En varmekilde, slik som primus eller bål
- Fyrstikker
- Stekepanne
- Stekespade
- En kniv
- En skjærefjøl

Slik lager du fruktdesserten:

1. Kutt opp frukten i biter.
2. Stek frukten i panna med litt sukker og smør i ca. 3–4 minutter.
3. Når frukten er gyllen og myk, strø over mer sukker og kanel og bland sammen.
4. Hell over rikelig med vaniljesaus eller vaniljekesam.

Vel bekomme! ❖

Matinspirasjonen til denne turdesserten er hentet fra Eventyrgutten.

TIPS OG TRIKS

- Frukten kan du kutte opp på forhånd og ta med i en boks i sekken.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** EMESE SZABO

Mål:
F-1, 3

I ly under gapahuken

Å sitte i en gapahuk, med et enkelt tak over hodet og bålet som varmer, er en fin måte å oppleve skogen på.

En gapahuk er lett å sette opp og gir ly mot regn, snø og vind, hvis været ikke er altfor ruskete. Den har tak og to vegger, er bygget av stokker og tau, og ble tradisjonelt dekket med granbar eller torv. Forsiden er åpen, et «gap».

SPORLØS FERDSEL

– Å bruke granbar og torv er ikke sporløs ferdsel, og det er også på kanten av hva allemannsretten sier er greit, sier speiderleder Øystein Bøhler fra Nettverk for friluftsliv. – Derfor bør vi ikke bruke det. Jeg lærer alltid bort å bruke tarp.

Tarp og presenning er lette, raske å sette opp og mer skånsomme for naturen. I tillegg kan dere trenge tau, teltplugger og sag.

SLIK SETTER DERE OPP EN ENKEL GAPAHUK

1. **Finn en bra tomt**
   Finn en lun, noenlunde flat plass med to trær i passe avstand. Beregn god plass til alle. Unngå myr eller søkk, hvor vann samler seg ved regn.
2. **Fest tarpen eller presenningen**
   En tarp har ofte barduner til å feste i trær og mot bakken. Heng den ca. 1,5 meter eller høyere over bakken, skrått bakover, så regn og snø renner av. Fest den med barduner og teltplugger, eller legg steiner over kanten.

   Bruker dere presenning, kan dere pionere en tverrligger (en rett stokk, ca. 10–15 cm i diameter) mellom trærne og feste presenningen til den. Lag gjerne sidevegger hvis presenningen er stor.
3. **Gjør det lunt**
   Legg en presenning på bakken og bruk liggeunderlag som isolerer godt. Unngå å grave – naturen skal være like fin når dere drar.

HVA MED BÅL?

Det er en fordel å kunne fyre bål rett foran gapahuken. Vurder brannfare og vindretning – røyk inn i huken er ikke hyggelig. Pass på at bålet ikke blir så stort at varmen når opp til tarpen! Skal bålet brenne hele natta, bytt på å være bålvakt. ❖

Det er enklest å være minst to når gapahuken skal opp.

FASIT MINIQUIZ (S. 24)
SPEIDERUTTRYKK

B - Leirbålskappa er perfekt å ha rundt seg ved leirbålet for å holde varmen. Den er ofte et veldig personlig plagg fordi den er dekorert med gruppenavnet og navnet ditt, leirmerker og andre merker, patrulje-symboler eller noe annet som er et minne fra opplevelser i speideren. Noen syr sin egen leirbålskappe, andre arver den fra et eldre søsken eller fra en forelder.

Finn rett svar i bladet!

Mål: K-3

Premiequiz

Hvor havner du hvis du lander på et rødt felt i spillet «Patruljeturen»?

- ◯ Tilbake på start
- ◯ I Gørremyra
- ◯ I fettfella

Hvilken frukt har Speiderkokken brukt til desserten denne gangen?

- ◯ Mango og eple
- ◯ Eple og banan
- ◯ Eple og pære

Hvem overrakte lapper med speidernes framtidstanker til politikerne?

- ◯ Speidere fra Horten
- ◯ Speidere fra Gjøvik
- ◯ Speidere fra Moss

Hvor skal sjøspeiderleiren være neste sommer?

- ◯ På Helgøya
- ◯ På Sotra
- ◯ På Bragdøya

Hvor mange myggstikk mener speider Olve at han fikk?

- ◯ 30
- ◯ 500
- ◯ 2 000

Hva kommer man til å se mye av på roverlandsleiren neste år?

- ◯ Svømmeføtter
- ◯ Cowboyhatter
- ◯ Vikinghjelmer

Hva fikk vandrerne i Trøndelag oppleve på MEGA?

- ◯ Ridderturnering og heksebrenning
- ◯ Olabilløp og sjakkturnering
- ◯ Bakemesterskap og skattejakt

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 3/25:

Felix Seim fra flokken i Drøbak/Frogn speidergruppe og Magnus Heyerdahl fra flokken i Hortenspeiding vant speiderskjorte og speiderskjerf til kosedyr på tur – gratulerer!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 31.12.2025

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ◯ **Speiderskjorte** (mini) i økologisk bomull og **speiderskjerf** (mini) til bamse eller maskot. Det er plass til noen få merker på skjorta.
- ◯ Smart **teltlykt** med integrert lyslenke på hele 10 meter. Sammenrullet gir lykta et mykt og fint leselys. Enkel lading med USB-C.

TEKST: KSENIA SAZONOVA I **FOTO:** PRIVAT

Speidere i aksjon – gjør en forskjell!

Speideraksjonen er speidernes årlige innsamlingsaksjon. Da samler vi inn penger for å hjelpe barn og ungdommer som har flyktet fra krig og vold. Fordi vi bryr oss!

Henge opp aksjonsplakater, gå med bøsse og selge kaker og vafler er bare noen av aktivitetene under Speideraksjonen. Og alle som er med får skjerfmerket.

I 2026, som i de to siste årene, går pengene vi samler inn til Flyktninghjelpens arbeid for ungdom i Ukraina. Flyktninghjelpen er en norsk organisasjon som hjelper mennesker på flukt fra krig og en utrygg hverdag.

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

Men Speideraksjonen handler om mer enn å samle inn penger – den er en mulighet til å gjøre noe gøy og utfordrende sammen som patrulje eller tropp. Det er nå dere kan være kreative og gjøre noe nytt!

Det er kanskje lenge til april, men bruk vinteren til å bygge opp forventningene og finne på noe som gir kribling i magen! Tenk gjennom og diskuter:

- Hva vil vi gjøre under Speideraksjonen?
- Hva synes vi er gøy?
- Hva kan vi få til?
- Hva virker umulig eller vanskelig nå, men kan funke med ekstra innsats og kreativitet?
- Hvordan holder vi motivasjonen oppe?
- Hvem gjør hva, og når?
- Når og hvordan skal vi feire det vi får til?

Husk at det akkurat **dere** gjør, betyr mye. At ungdom i Ukraina som har det vanskelig vet at barn og ungdom i Norge bryr seg om dem, gir dem håp – og motiverer dem som jobber for å hjelpe.

Marit Glad er sjef for nesten 400 som jobber for Flyktninghjelpen i Ukraina: – Å se at du ikke er glemt av omverdenen, at mennesker i andre land, og særlig barn og ungdommer, tenker på deg, betyr mye for dem som lever midt i en krig.
Les intervjuet med Marit Glad på side 50.

Takk for at dere er med! ❖

TEKST: SANDER ØIGARDEN I **FOTO:** KRISTIAN LAUVDAL STRØM

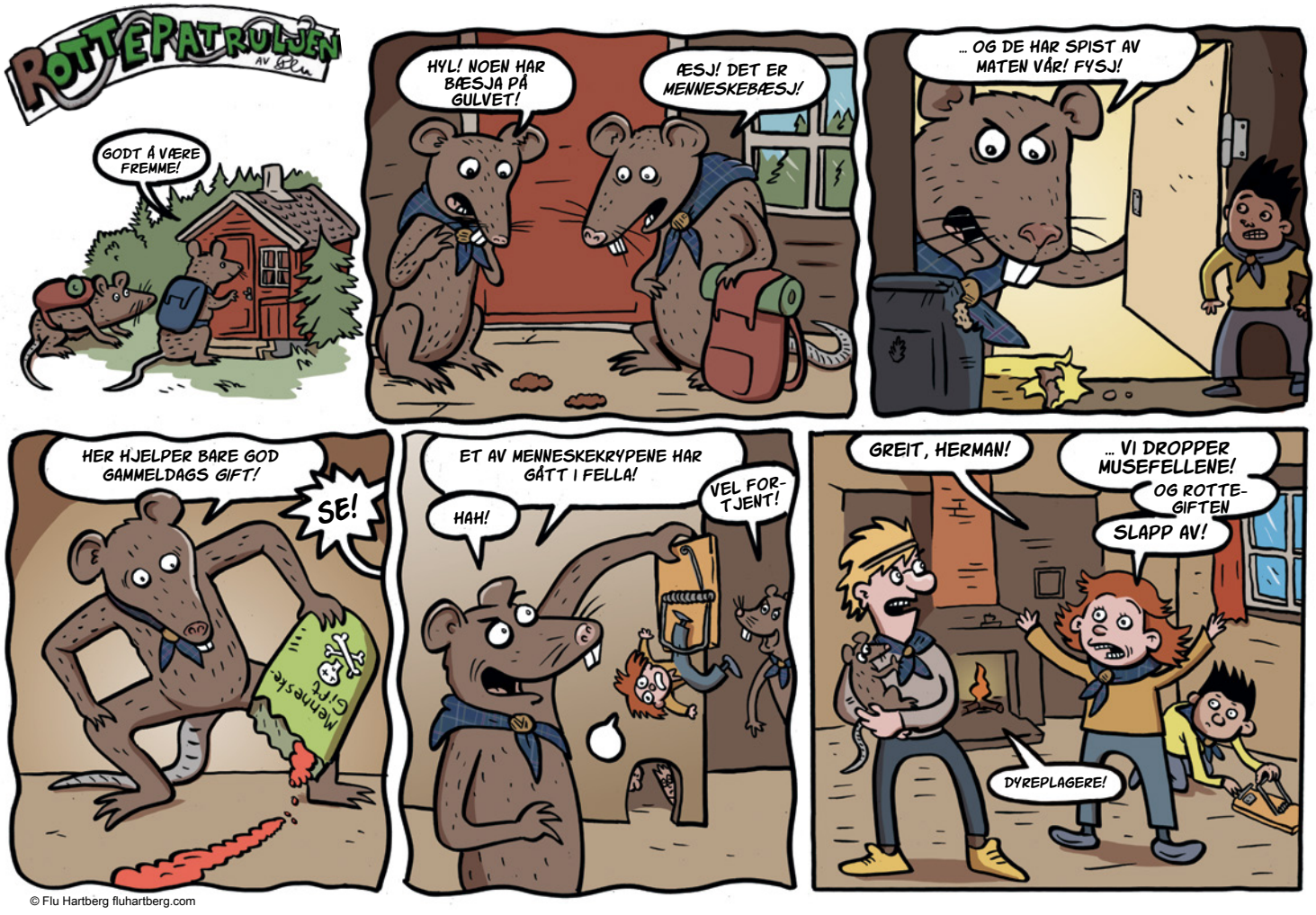
Speidervann

Mange har sikkert opplevd det, du sitter rundt leirbålet og venter i spenning. Troppslederen din har fortalt om alt det gøye dere skal gjøre i løpet av kvelden, men når peffen tenner bålet, skjer det ingenting. Den som ikke har tålmodighet til å prøve igjen og igjen, vil kanskje finne fram en flaske med «speidervann».

Speidervann funker som magi, det kan få ethvert bål til å bli varmt og godt. Speidervann er ganske enkelt tennvæske. Selv om speidervann og flammer kan være både effektivt og spennende, er det likevel viktig at du er forsiktig med å bruke tennvæske. Feil bruk kan føre til alvorlige brannskader, og ingen ønsker at det skal skje! Spør derfor en leder om å lære deg trygg bruk av tennvæske. Hvis du ser at noen leker med tennvæske og flammer, må du ikke være redd for å si ifra til dem eller til en leder. Det er mye kjipere å brenne seg enn å måtte slutte å leke med flammer. ❖

SPEIDERNES STAMMESPRÅK

Vi i speideren har mange ulike ord og uttrykk som kan være vanskelig for mange å forstå, enten du er helt ny, eller har vært med i kjempemange år er det veldig vanlig å ikke kunne alle begrepene. Her får du muligheten til å lære et.

© Flu Hartberg fluhartberg.com

TEKST: LUKAS LEANDER NIELSEN ILLØKKEN I **FOTO:** PRIVAT

– Den er litt magisk!

Vi har spurt speidere rundt om i hele landet om hva de gjør i desember og hvilken julekalender de liker å se på TV.

Ragna Solvold-Perander (9) fra Medkila speidergruppe i Harstad

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Ja, Snøfall. Jeg ser eneren og toeren, om hverandre.

Hva er favoritt-julekalenderen din?
– Jeg tror det må være Snøfall.

Hva liker du best med den julekalenderen?
– Den er på en måte litt magisk! Favorittkarakteren min er Selma.

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
– Å lage pepperkakehus!

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Vi bruker å spise julegrøt.

Calvin Bakken (10) fra Trøgstad speidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Ja, jeg ser på Snøfall og Snøfall 2.

Har du en favoritt-julekalender?
– Snøfall 2 er favoritten min.

Hva liker du best ved den?
– Den har så fin slutt!

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
– Å bake pepperkaker.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Vi pleier å ha juleavslutning, der vi gir alle sammen gaver, også er det tilfeldig hvem som får hvilken gave.

Einar Schrøder Dambakken (9) fra Ålesund speidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Ja, Jul i Svingen. Jeg ser litt på Snøfall også. Jeg ser egentlig litt på alle julekalendere.

Har du en favoritt-julekalender?
– Jul i Svingen.

Hva liker du best ved den?
– At den er så morsom, og de som er med er så morsomme.

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
– Å bake, og å sette opp juletre.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Ja, det gjør vi. Vi lager julepynt, og vi baker julekaker ute på reflektorovner.

Amalie Aarvik Egholm (14) fra 1. Heistad speidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Vi ser på litt forskjellig, men jeg og mamma pleier mest å se på Jul i Svingen og Jul i Skomakergata.

Har du en favoritt-julekalender?
– Jeg liker veldig godt Jul i Svingen.

Hva liker du best ved den?
– Den er morsom, og så får jeg veldig julestemning når jeg ser på den.

Er det noe du eller familien pleier å gjøre i adventstiden som du liker ekstra godt?
– Ja, vi pleier å bake pepperkaker og julekaker. Se på julekalender og være med familien.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Vi pleier mest å tenne bål, fordi det er ganske kaldt ute, og det er ekstra koselig. Egentlig bare spikke, og gjøre forskjellige ting.

Johannes Landsem (12) fra Egge speidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Jeg ser på 24 stjerners julekalender, og litt på The julekalender.

Har du en favoritt-julekalender?
– 24 stjerners julekalender.

Hva liker du best ved den?
– Den har mange ulike oppgaver, og den er morsom.

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
– Pynte til jul, bake og spise julekaker.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Vi har juleavslutning med konkurranser og god mat.

Thomas Land Hovde (13) fra Sokna speidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Ja, jeg gjør jo det. Jeg ser på Games of Tor - Tor's julekalender. (En YouTube-julekalender, fra noen år tilbake, red.anm.)

Har du en favoritt-julekalender?
– Ja, det er jo egentlig den, Games of Tor.

Hva liker du best ved den?
– Det er mye fart og moro, og spennende.

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
På lille julaften steller jeg og broren min i stand i kjelleren. Vi lager noe pizza og gløgg.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Ja vi har det sånn at vi gir gaver til hverandre, og så spiser vi grøt.

Han legger til et tips: – Vær sammen med andre speidertropper i adventstiden!

Othelia Bernadette Kopperstad (14) fra Herøy FSK sjøspeidergruppe

Ser du på en TV-julekalender i desember?
– Ja, jeg ser på én TV-julekalender. Det er Jul i Blåfjell.

Hva er favoritt-julekalenderen din?
– Jul i Blåfjell!

Hva liker du best ved den?
– Det er action i den, hver eneste episode. Det går alltid bra til slutt. Får adrenalinet helt til topps.

Hva liker du ekstra godt å gjøre i adventstiden?
– Jeg liker å være med familien. Og så liker jeg å spise godteri, drikke gløgg, kakao, og te – og å slappe av.

Gjør dere noe spesielt i speideren før jul?
– Ja, i fjor dro vi på klatring.

TEKST: JANNE KATHINKA FONGEN

Bli med på verdens STØRSTE speidereventyr!

FOTO: STEN ROAR HØGLI

POLAND 2027
26TH WORLD SCOUT JAMBOREE
NORWAY

Hva om vi fortalte deg at **verdens største speiderleir samler fire ganger flere deltakere enn en landsleir**, fra alle verdens hjørner – med alt fra actionfylte aktiviteter til workshops, og en trygg norsk gjeng å oppleve det med? Hva hadde du sagt da?

Forhåpentligvis JA! For dette finnes, faktisk. Det heter World Scout Jamboree, kort sagt Jamboree, og arrangeres av verdensspeiderorganisasjonen WOSM hvert fjerde år. Neste gang du kan være med på en verdensspeiderleir er i Polen sommeren 2027.

Det kule med Jamboree er at det er så stort at du er med på å skape den jamboreeopplevelsen du selv ønsker. Teste et spenn av forskjellige aktiviteter med norske speidere i utlandet? Jamboree! Lyst til å bytte til deg 20 speiderskjerf? Jamboree! Dykke ned i WOSM sine programmer om ledelse, bærekraft og kreativitet? Jamboree!

PÅMELDINGEN ER ÅPEN

Nettopp derfor er Jamboree mer enn en leir, det er et prosjekt! Du er med på å bygge patrulje og tropp i forkant, reiser ut i verden for å møte store grupper av nye mennesker, og

PRIS

- Deltaker: 39 500 kr
- International Service Team (IST): 32 500 kr
- Stab: 28 300 kr
- Troppsledelse: 28 300 kr

Leiravgiften inkluderer to troppsturer i Norge for deltakere og troppsledelse i forkant av arrangementet og en del jamboreestæsj, for eksempel merker (og masse byttemerker!). Noe å ønske seg starten på i julegave?

FOTO: ØYVIND AASEN

setter deg egne mål for eventyret. Og du må begynne å tenke på det nå! Påmeldingen er åpen, og påmeldingsfrist for deltakere og stab (IST – International Service Team) er 1. februar.

Etter at påmeldingsfristen har gått ut, vil kontingentledelsen se gjennom alle påmeldingene, også for i god tid å vurdere om noen eventuelt trenger ekstra tilrettelegging. Det er et begrenset antall plasser, og det er kontingentledelsen for speiderne fra Norge som avgjør hvem som kan delta på WSJ 2027.

Hvis en speider har helsemessige utfordringer som krever mer støtte enn det frivillige ledere kan håndtere, kan det hende at speideren ikke kan delta. Vi gjør likevel vårt beste for å tilrettelegge slik at flest mulig kan være med på en trygg måte.

LITT PRAKTISK

Deltakerne fra Norge får et par dager til å utforske Polen sammen i forkant av leiren. Vi planlegger avreise fra Norge søndag 25. juli, leiren i Polen er fra 29. juli til 9. august, og vi satser på å reise tilbake 10. august, slik at alle er tilbake til skole- og studiestart.

Du melder deg på individuelt og blir satt sammen i en tropp med andre speidere. Hver tropp består av 36 speidere mellom 14 og 18 år, én troppsleder og tre troppsassistenter. Det blir minimum to troppsturer i forkant av leiren, slik at du rekker å bli godt kjent med de andre du reiser sammen med. ❖

FOTO: JANNE KATHINKA FONGEN

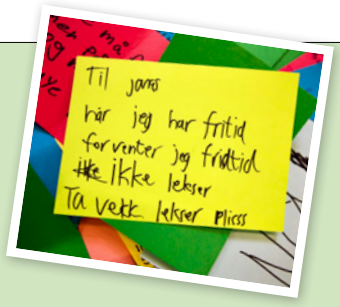

Alle bildene er fra forrige verdensspeiderleir i Sør-Korea i 2023. Blir du med i 2027?

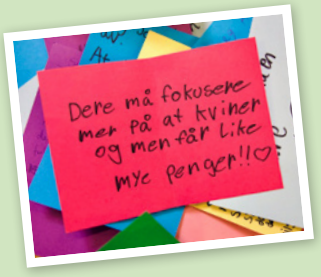
FAKTA OM WORLD SCOUT JAMBOREE

Arrangør: Verdensspeiderorganisasjonen WOSM
Hvor: Gdańsk, Polen
Deltakere: Over 40 000 speidere fra hele verden
Leirdato: 30. juli–8. august 2027
For hvem: Speidere, rovere og ledere født før 30. juli 2013
Gira? Les mer og meld deg på! Sjekk jamboree.no.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** BENTE PERNILLA HØYE

Fra patruljeløp til politikk: Speidernes ønsker nådde Stortinget

Politiker

Var du en av speiderne som skrev en lapp og puttet den i postkassa i bærekraftsteltet på landsleiren i sommer? Da har du faktisk vært med på å sende et budskap helt til Stortinget.

I teltet på leirtorget kunne du blant annet se verdens minste demonstrasjonstog – med hundrevis av små legofigurer med plakater – delta i avstemninger, finne et brukt plagg du likte, eller skrive ned tankene dine om framtida og legge dem i en stor postkasse.

SPEIDERNES FRAMTIDSØNSKER

– Mange speidere var innom teltet, særlig etter patruljeløpet, forteller Knut Slettebak, som var ansvarlig for bærekraftarbeidet på leiren.

– Lappene ble skrevet etter at patruljene hadde jobbet med bærekraft gjennom hele dagen. Det var stort spenn i ønskene for framtida. Vi så tydelig at speiderne virkelig bryr seg om å gjøre verden bedre, sier han.

Speiderne ville sende ønskene sine til topps – til Stortinget. Da politikere fra ulike partier besøkte Horten under valgkampen, stilte speidere fra Horten MS speidergruppe opp med både morgenkaffe og bålprat. Politikerne fikk med seg postkassa, full av lapper med speidernes framtidsønsker, tilbake til Stortinget. Der ble den stilt ut, godt synlig, og flere politikere tok seg tid til å lese hva speiderne hadde skrevet.

På postkassa som Sofie Marhaug (Rødt) tok imot sto det: «Til politikerne på Stortinget. Dette er saker vi syns dere burde fokusere på! Hilsen speidere fra hele Norge»

– Det var gøy å føle at man gjør en endring. Det forteller speider Gustav Bålsrød, som var med og møtte politikerne. Selv har han én klar beskjed til dem: – De må gjøre noe med Oslofjorden – fort! Den er jo nesten helt dau!

FRA LEIR TIL LØVEBAKKEN

Sofie Marhaug, 2. nestleder i partiet Rødt, var en av dem som fikk postkassa overrakt på speidernes bålprat i Horten.

Hva tenkte du da du så lappene speiderne hadde skrevet?

– Jeg ble først nysgjerrig på hva så mange ungdommer er opptatt av. Og så ble jeg glad for at så mange hadde tatt seg bryet med å skrive ned ønskene sine.

Er det noe du leste på en av lappene som du husker spesielt godt?

– Ja, det var rørende at flere av speiderne var opptatt av rettferdighet. Og så ble jeg overrasket og glad av å plukke opp en lapp med litt overordnet kritikk: Fokuser på roten av problemet, stod på en rød lapp jeg vil prøve å ha i mente i arbeidet mitt på Stortinget.

Kommer dere til å følge opp noe av det speiderne skrev om?

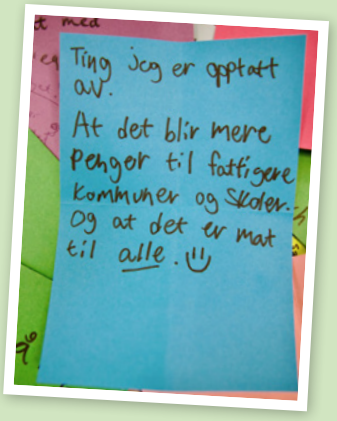
– Ja. Lappene som handler om fattigdom og urettferdighet er det veldig viktig for meg og Rødt å følge opp. I et rikt land som Norge bør vi ikke ha rom for fattigdom.

Hva vil du si til dem som tror de er for unge til å påvirke noe?

– Så lenge Norge er et demokrati, der politikerne er frivillige idealister som er på valg, betyr det masse at barn og ungdommer engasjerer seg. Vi er avhengige av deres tillit, og av å lytte til dem for å få den tilliten. I tillegg har jeg et ønske om at flere unge organiserer seg politisk. Vi trenger å snakke sammen rent fysisk også, ikke bare digitalt, for å finne gode løsninger sammen.

De møtte politikerne i Horten: Gustav Bålsrød, 16 år (til v.), Vukan Culibrk, 15 år, Øystein Høye, 13 år, og Bjørn Høye, 16 år.

FRA IDÉ TIL INVITASJONER

Speiderleder Bente Pernilla Høye fra Horten jobbet med landsleirens bærekraftsarbeid. Hun hadde ideen til postkassestuntet.

– Det var noe jeg bare fant på, og så har ballen rullet litt av seg selv siden, forteller hun.

Siden landsleiren har speidere holdt innlegg om bærekraft på Arendalsuka, og i november er de invitert til Smultringfestivalen i Oslo for å snakke om speiding og samfunnsansvar. Smultringfestivalen (6.–8. november) har ikke noe med søtt bakverk å gjøre, men handler om hvordan vi kan skape et rettferdig og bærekraftig samfunn innenfor jordas tålegrenser. Navnet kommer fra smultringøkonomi – en idé om hvordan vi kan ta vare på både mennesker og miljø.

Politikerne som fikk overrakt postkassa sa at de vil invitere speiderne til Stortinget, så nå venter de spent i Horten! ❖

HVA ER LØVEBAKKEN?

Oppkjørselen foran Stortingsbygningen i Oslo heter Løvebakken. Den har fått navnet sitt fra de to store steinløvene som har voktet stortingsbygningen siden 1865. Løven er Norges merke. Men Løvebakken brukes også som kallenavn på Stortinget og det som foregår der.

Kilde: stortinget.no.

SPEIDERSPORT

UTSTYR TIL EVENTYR SIDEN 1914

Ryggsekkene Rook og Renn på 65 liter fra Osprey har alt du trenger for reise, leir og haik. Dette er en justerbar tursekk som du kan ha resten av livet.

Spar 29 %

Nå 1600,–

Før 2249,–
Gratis frakt

Transporter fra Osprey er en robust, men likevel lett, bag på 65 liter. Perfekt til leir og helgeturer med masse greier. Med kraftige materialer og polstrede skulderremmer er denne duffelbagen faktisk komfortabel å bære. Skikkelig fin er den!

Spar 31 %

Nå 1250,–

Før 1799,–
Gratis frakt

★★★★★
«Fin, praktiske detaljer, god kvalitet.»
Thorild

Foto: Thrainn Kolbeinsson / Osprey

Robens ZigZag M er et kompakt skumunderlag med eggekartongstruktur som gjør at du får mange varme lommer med luft under kroppen. I tillegg gjør det at underlaget kan brettes som et skikkelig kompakt trekkspill. Da tar det mindre plass enn en rull.

Spar 28 %

Nå 250,–

Før 349,–

www.speidersport.no

Exped Deepsleep –5 er en kompakt juniorpose med romslig snitt og høy kvalitet. Posen har god plass over skuldre, hofter, lår og føtter og den er ekstra varm rundt føttene. Fin pose til leir og speidertur på sommerhalvåret og litt ut på høsten.

Spar 20 %

Nå 1400,–

Før 1749,–
Gratis frakt

Exped Dura 5R LW er et hele 7 cm tykt liggeunderlag som har god lengde og god bredde. Isolert med syntetisk isolasjon. God isoleringsevne på 4,8 som egner seg bra både til vår og høst og det som er i mellom. God liggekomfort med robust og behagelig overflate. Blåses raskt opp med pumpepose. Slitesterk matte til alle typer friluftsliv, turer og ekspedisjoner!

Spar 27 %

Nå 1830,–

Før 2499,–
Gratis frakt

Blizzard Fiber –10 er en varm sovepose fra norske Helsport som er fin for store speidere fra rundt 165 cm og oppover. Posen har åpninger til begge armene, slik at du kan hoppe i posen før du begynner å spille kort og fjase i snøhula. Vi anbefaler syntetisk fiberfyll til speidere fordi det tåler litt fukt uten å bli kaldt, selv om det tar litt mer plass i sekken. Dette er en helt nyutviklet sovepose med skikkelig gode løsninger.

Spar 37%

Nå 3000,–

Før 4799,–
Gratis frakt

Tilbudene gjelder ut 7. desember 2025 eller så lenge vi har varer på lager

SPEIDERSPORT
UTSTYR TIL EVENTYR SIDEN 1914

TEKST: SANDER ØIGARDEN I **FOTO:** PRIVAT

Veggen full av speiderskjerf

Hannah bor i et speiderkollektiv i Englands nordligste by, Newcastle upon Tyne.

Navn: Hannah Sanderson
Alder: 19 år
Speidergruppe: Newcastle studentspeidergruppe

HVA ER DET BESTE MED Å VÆRE ROVER I STORBRITANNIA?

– Det beste er variasjonen i aktiviteter og alle mulighetene vi får, det gjør at det alltid er noe nytt å lære og oppleve.

HAR GRUPPA DI NOEN FASTE TRADISJONER?

– Å stjele de andre gruppenes maskot! Hvis noen klarer å ta maskoten til en gruppe, så må gruppa gjøre noe flaut, som å gå med morsomme kostymer eller noe annet gøy. Det er viktig at det skal være morsomt, og at alle gruppene får tilbake maskoten sin når leiren er over.

HAR DU MØTT NORSKE ROVERE?

– Ja! Jeg var så heldig å være med på Roverway 2024 i Stavanger, og da fikk jeg og roverrepresentantene fra en del av deltakerlandene bli med noen sjøspeidere på seiltur med skuta Gyda. Det er et minne jeg vil huske lenge.

HVA ER DITT BESTE TURTIPS?

– Det er utrolig viktig med en sekk som er tilpasset deg, da slipper du vondt i ryggen når turen er over.

HAR DU EN FUNFACT OM DEG SELV?

– I kollektivet jeg bor i er det bare speidere, så vi har en vegg full av speiderskjerf fra hele verden som veggpynt, det er ganske kult.

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** KRISTIAN STRØM

Mål:
K-7, 8

Baker

Dette merket byr på ulike utfordringer og, ikke minst, smaksopplevelser når et av merkekravene går ut på å bake hungersnødens beryktede barkebrød!

Kake smaker alltid godt på leir og på tur! Barkebrød, derimot ...

FOR Å TA MERKET SKAL DU:

1. Lage din egen bok med minst 10 ulike bakeoppskrifter.
2. Bake barkebrød.
3. Heve gjærbakst på en tur om vinteren.
4. Lage et bakverk uten allergener som egg, laktose, gluten eller nøtter.

Det er morsomst å ta dette merket sammen, så planlegg gjerne å bruke et par rovermøter og en tur i løpet av vinteren.

På vintertur ute, når temperaturen er som i kjøleskapet eller kaldere, er det ikke så enkelt å få en gjærdeig til å heve, men det finnes muligheter! Tenk på dette når dere planlegger turen.

Å bake uten alle de nevnte ingrediensene i merkekrav 4 kan være vanskelig. Dere må ikke kutte ut alt, men prøv å lage et bakverk som passer for flest mulig – altså allergivennlig så langt det går. ❖

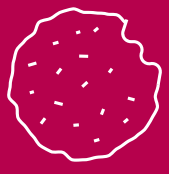

BARKEBRØD

På 1700- og 1800-tallet var det mange kalde år i Nord-Europa. Dårlige avlinger førte til kornmangel, og folk måtte finne kreative måter å drøye melet på. En løsning var å bruke bark i brødet.

I Norge ble barkebrød brukt for siste gang under Napoleons-krigene, spesielt i 1812 – et av de verste uårene i historien, da våren kom sent og frosten tidlig. Norge var svært avhengig av kornimport, og da importen stoppet opp, måtte folk være oppfinnsomme for å fylle magen.

Barken som ble brukt var innerbarken (silvevet) fra trær som alm, ask, osp, rogn, bjørk og noen ganger furu. Denne delen er mest næringsrik, og ble tørket, malt og blandet i melet – ofte 1/4 eller 1/3 barkmel blandet ut i mel fra rug og hvete. Silvev fra alm ble sett på som best fordi det holdt deigen bedre sammen. Furu ga dårligst brød.

Barkebrød smakte bittert, kunne få en grågrønn farge og hevet dårlig hvis det var for mye bark i deigen. Det ble hardt og smuldrete, og var både tungt å fordøye og lite næringsrikt. Da kornimporten kom i gang igjen, forsvant barkebrødet raskt.

Kilde: snl.no

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MATILDE SEEBERG

Lær vinterspeiding i fjellet

I februar arrangerer Nettverk for friluftsliv to ulike vinterkurs som gjør deg beredt for speidereventyr i vinterfjellet.

SNØHULEKURSET

Fra 6. til 8. februar kan du bli med på introduksjonskurs til snøhuletur på Finse. Dit er det lett å komme seg med tog fra både øst og vest, og kurset er åpent for alle rovere og ledere. Men det er førstemann til mølla som gjelder! Kurset har plass til fem, for at alle skal få plass i én hule.

Målet er at deltakerne skal reise hjem med gode turminner og en «kokebok for snøhuletur» for bruk i egen gruppe. Deltakerne skal ikke gå langt og hardt, men ha en rolig tur med mye tid til prat og mat.

Fra fredag til lørdag blir det overnatting på DNTs selvbetjente hytte «Brebua». Lørdagen tilbringes ute, med å grave snøhule og lage og spise felles måltider. Søndag ettermiddag avsluttes turen slik at alle kan ta tog fra Finse som er framme ved endestasjonene Oslo og Bergen ca. kl. 19.

Rover Gard Kristian Garder (21) fra Tønsberg speidergruppe (bildet) var med på kurset sist vinter: – Det var ekstremt lærerikt og kjempegøy! Jeg hadde ingen forkunnskaper, men meldte meg på for å lære masse nytt og kunne huke av en ting fra bucketlista mi. I tillegg var det en god bonus at det teller som friluftslivskurs, som er et av merkekravene til Speidersjefens topputmerkelse.

FJELLEDERKURSET

Fra 14. til 21. februar arrangeres Fjellederkurset i storslagne Skarvan og Roltdalen nasjonalpark i Trøndelag. Kurset har «base camp» på Sonvatna og byr deltakerne på en uke med læring, utfordringer og muligheter for å bli bedre kjent med seg selv og hverandre.

Dette er et tradisjonsrikt NSF-kurs om ledelse på tur vinterstid for rovere over 18 år og ledere. Under veiledning av erfarne og dyktige veiledere får deltakerne lære mye om planlegging og gjennomføring av sikre og opplevelsesrike turer i vinterfjellet, og om det å mestre krevende situasjoner.

Andreas Gram har erfaring som kursstab fra tidligere år: – Hvis man har lyst til å dra på turer med roverlaget eller gruppa på vinterstid, gir fjellederkurset et utrolig godt grunnlag for å kunne gjøre det på en trygg og morsom måte.

Kursene har påmeldingsfrist 30. november (fjellederkurset) og 1. desember. Husk at snøhulekurset bare har plass til en håndfull deltakere! ❖

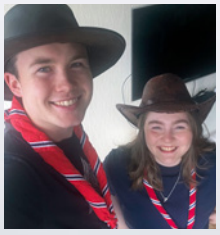

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** LARS RØRAAS

PS!
Kanskje du har tenkt deg på Spejdernes Lejr i Danmark til sommeren? Du rekker fint både den og roverlandsleiren, siden du har én uke på deg etter roverlandsleiren til å tømme sekken, lufte soveposen og pakke på nytt til det danske leireventyret.

Yiihaaa – første felles roverlandsleir!

For første gang blir det roverlandsleir for rovere og roveraspiranter i Norges speiderforbund og KFUK-KFUM-speiderne. Stedet er Nordtangen leirsted og temaet er western!

NSF-rover Helene Iversen (20) er leirsjef, mens viseleirsjef er KFUK-KFUM-rover Andreas Brattebø (22).

– Leirstaben er satt sammen, vi har fått med oss en god og kreativ gjeng, og programmet blir spennende og variert, lover leirsjefen.

Ideen til western-temaet kom rundt et leirbål på Speidernes landsleir i sommer. Det var kanskje hatten til Andreas – han går nesten aldri uten – som var inspirasjonen.

– En roverleir i westernstil, det er jo dritgøy, tenkte vi! Hesten må nok bli hjemme, men vi håper at mange rovere har lyst til å lage gøy westernstæsj før de kommer på leir, sier Helene.

– Det blir mange bra aktiviteter, haik, selvfølgelig, trekamp, eller en annen konkurranse, volleyballturnering og hinderløype med gjørmegrop, forteller Andreas. – Det var en veldig populær aktivitet på landsleiren. Det er flotte bademuligheter på Nordtangen, så gjørmeflekkene skal roverne få skylt av seg!

Info om leirkontingent, påmeldingsfrist med mer kommer så snart det er på plass, men hold av 4.–11. juli i sommerferiekalenderen for 2026 allerede nå.

DET BESTE MED ROVERLEIR:

Helene: – Du trenger ikke være leder for yngre speidere, som ofte ellers på leir. Du kan være deg sjøl sammen med andre på din egen alder som også er seg sjøl.
Andreas: – Det er en mindre leir, og da blir det mer personlig. ❖

Vill vest-dag for roverne på landsleiren Nord i 2017.

VEST ER BEST PÅ ROVERLANDSLEIR

For å lage et westernkostyme selv kan du starte med en skjorte og jeans og legge til elementer som en skinnvest eller poncho, en bandana (tørkle - mal gjerne motiv på selv!), et skinnbelte, støvletter og en cowboyhatt. Du kan også pynte klær med lapper eller frynser som du syr på for å gi dem westernpreg. Bruk et eller flere rovermøter eller -turer til å planlegge leirpreget deres! **Yiiihaaa!**

TEKST: ADA SOFIE SCHREIBER

Noen eventyr er inne...

På lange, mørke og kjølige kvelder er det ingenting som passer bedre enn å krølle seg sammen i soveposen med en bok, eller å samles for å se en film sammen med roverlaget eller patruljen! Her er mine beste tips.

Bok: Boktyven

av Markus Zusak

Boktyven er en av mine favorittbøker, og er en historisk roman om hvordan det er å vokse opp i Nazi-Tyskland i 1939. Døden har en travlere jobb enn noensinne, og Liesels liv endres fullstendig idet hun stjeler en bok da lillebroren hennes skal begraves. Ordenes makt, sensur og en oppvekst i et diktatur er bare noen av temaene i denne boka! Den passer for gutter og jenter i flere aldre, men kanskje særlig rovere og ledere. Historien er veldig karakterdrevet, og passer nok bedre for dem som vil lese om relasjoner mellom ulike karakterer, enn for dem som er ute etter action. Jeg anbefaler den veldig sterkt, men vær forberedt – den er kjempetrist!

Film: Fantastic Mr. Fox

inspirert av boka til Roald Dahl

Wes Anderson sine filmer trendet særlig i 2023, og dette er en av dem! Det er en film med varme farger, god stemning og masse humor – dermed passer den perfekt til kalde høstdager! Mr. Fox har tidligere jobbet som hønsetyv, og har prøvd å legge den farlige karrieren bak seg. Men 12 reveår senere bryter han løftet sitt til kona – og planlegger det største hønse-raidet noensinne! Selv om det er en animasjonsfilm med yngre som hovedmål-gruppe, appellerer humoren og forteller-stilen også til ungdom og voksne.

HUSK:

Bøker kan du kjøpe brukt eller låne på biblioteket. Flere filmer er også mulig å få tak i som DVD på biblioteket, hvis du er heldig. Og hvis du har lydbokabonnement, finner du mange bøker som lydbøker – å lytte til lydbok teller også som å lese!

Serie: Maxton Hall

Denne tyske serien på Amazon Prime tok hele verden med storm i fjor, og allerede nå i november kommer en ny sesong! Dette er en kjærlighetsserie om stipendeleven Ruby som ufrivillig oppdager en hemmelighet, og som den arrogante milliardærarvingen James Beaufort ikke vil at hun skal vite om! I et forsøk på å sikre at hemmeligheten ikke blir kjent for flere, må James bli kjent med Ruby for å stoppe henne – og uventet nok liker de to bedre å henge med hverandre enn de trodde. Jeg anbefaler absolutt å se serien på originalspråket, da den får fram følelsene til Ruby og James mye bedre, men den er også svært godt dubbet til engelsk. Passer nok særlig for jenter fra 13 år og oppover.

Bok: Fake Skating

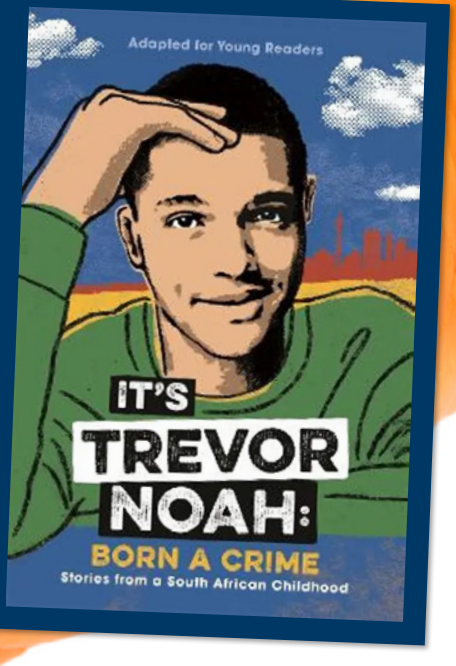
av Lynn Painter

Fake Skating er den nyeste ungdomsromanen til Lynn Painter, den kom ut 30. september i år – med andre ord er den helt ny! Dani og Alec var barndomsvenner, men når Dani flytter fra Minnesota, mister de etter hvert kontakten. Etter mange år kommer Dani tilbake og forventer at Alec er som før. Men Alec har gått fra å være den nerdete, snille gutten hun husker, til å bli forgudet som hockeystjerne i byen! Alec og Dani blir kastet inn i et «fake dating»-kaos, og kanskje finner de gjennom dette tilbake til gnisten de hadde før Dani dro. Lynn Painter skriver noen av de beste ungdomsbøkene jeg har lest, så denne anbefaler jeg virkelig på det sterkeste til deg som liker å lese kjærlighetsbøker!

Bok: Born A Crime

av Trevor Noah

Dette er en selvbiografi skrevet av komikeren og talkshow-vert Trevor Noah. I boka beskriver han hvordan det er å vokse opp i Sør-Afrika under apartheid. Trevor ble født i 1984, på en tid da det var ulovlig for mennesker med forskjellig hudfarge å date og være kjærester. Faren hans er en hvit sveitsisk mann, og moren er mørk sør-afrikansk kvinne. Det betyr at han faktisk ble født «ulovlig»– bare fordi foreldrene hans var sammen.
Jeg kunne lite om apartheid fra før av, og merket at denne boka ga meg et veldig nytt og personlig bilde av hvordan det var å vokse opp i et segregert samfunn. Trevor Noah bruker masse humor til å formidle ulike historier fra oppveksten, og man ender fort opp med å le, på tross av den brutale og vanskelige barn-dommen hans! Passer svært godt for både gutter og jenter i sen tropps- eller roveralder, også om man ikke har hørt om Trevor Noah tidligere.

#speiding

Speiderturer, speidermøter, speiderfilm på kino, og litt speiderlandsleir også. Bildene har speidere over hele landet delt på Instagram med emneknaggen #speiding. Del du også, da!

1.bodo_speidergruppe

1.sandnes_speidergruppe

topptur_roverlag

speidertroppen_nittedal

1.gulseth.speidergruppe

tomterspeidergruppe

drobakfrognspeidergruppe

wiktoriaas

1.sannidalspeidergruppe

skedsmospeider

roverlagetprimus

3.skien

bergen_studentpeidergruppe

systrond1

okka_roverlag

1.sannidalspeidergruppe

bygdoyspeiderne

bonesspeider

mjolnerspeider

drammen.msk

longship_speider_ulleval

kruspernilla

gjerpen_msk

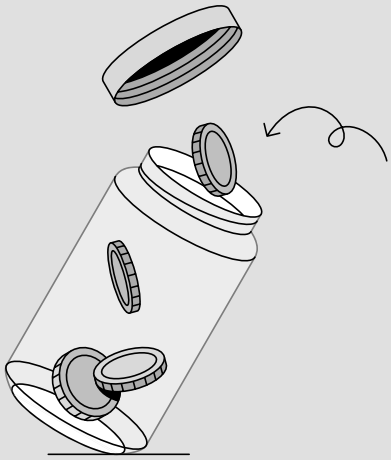

skurk_1.sannidal

gjerpen_msk

hordalandsspeiderne

TEKST: ALEXANDER VESTRUM I **FOTO:** FLÓKI HANSTEEN

Spare-speideren

21-årige Ruben Gullbrå vil med egne erfaringer gi andre unge et bevisst forhold til økonomi og pengebruk. Derfor har han laget Sparestigen.

– Få et bilde av hva du bruker penger på. Forstå hvor mye penger du bruker på Redbull i uka, eller per dag. Hvor mye er det egentlig? Og om du har jobb, hvor mange timer av livet ditt er det? forklarer Ruben.

Han tar oppdrag med å hjelpe unge med økonomi. Den første aha-opplevelsen fikk Ruben da han for noen år siden ville kjøpe seg ny telefon mens han jobbet for timelønn i Kongeparken.

UTSATTE TELEFON-KJØP

– Og så regnet jeg på hvor mange timer jeg måtte jobbe for å få den nye telefonen. Og da det var et eller annet som klikka med at hver krone er så og så mange minutter av livet mitt, sier Ruben.

– Kjøpte du den telefonen?

– Akkurat da ble jeg litt skremt, så jeg venta litt lenger. Men over tid fikk jeg en litt bedre telefon.

Enkle spørsmål som Ruben mener unge må stille seg når det gjelder penger, er blant annet disse: Hvor mye vil jeg bruke på mat? Hvor mye penger vil jeg bruke på underholdning og ting som er gøy? Og hvor mye penger skal jeg sette av til sparing – og hva skal sparemålet mitt være?

– Det trenger ikke være så mye mer enn det, iallfall når du er ung. Når du blir eldre, er det jo litt mer nyansert, så klart.

SPEIDERERFARING I JOBB

Når SPEIDEREN snakker med Ruben på telefon, er han på jobb i Kristiansand med et stort flytteprosjekt som arbeidsgiveren Relokator har der. Flytting i denne sammenhengen krever mye planlegging og organisering. Å jobbe strukturert og løsningsorientert – og finne glede i det – kommer, ikke overraskende, fra tida i speideren. I gruppa er Ruben kasserer og gjør i praksis alt det en gruppeleder gjør, uten å være gruppeleder.

– Det er veldig gøy. Jeg synes det er veldig greit at det jeg gjør på jobb, er det jeg driver med utenom også.

NOK TID SOM «LEKESTATIV»

Ruben ble speider i 2011. Da startet også faren hans som leder i Bryne speidergruppe. Hele troppstida var Ruben i patruljen Ulv, som laget sitt eget "ulvehi" som patruljerom. Etter troppstida ble han en slags lederaspirant, med hovedvekt på bever og flokk.

– Jeg koste meg kjempemasse. Det har vært min målgruppe. De er veldig energiske, og vi matcher hverandre på energien.

Slik var det et par år, men etter hvert følte Ruben seg litt ferdig med å være «lekestativ», som han kaller det. Da ble Unge Lederspirer-programmet redningen.

– Det er spennende og tente gnisten min igjen.

LEDERSPIRE

Lederspire-opplegget er speidingens formål i praksis, mener Ruben.

– Du trener unge ledere og gir ansvar, og du får en kontinuitet i det. Det er et steg videre, føler jeg. Det er veldig givende både å være med som veileder og som prosjektleder.

Etter dette ble han med i kretsstyret. Samtidig er han leder når gruppa har møter hver mandag.

Ruben mener en fin måte å få med foreldre i speiderarbeidet på er å forklare at de ikke nødvendigvis trenger å være med på hvert eneste møte, iallfall ikke i starten.

– Vi må jobbe med å fjerne den forventningen, for vi trenger også noen til å lage kaffe. Vi trenger noen som kan rydde opp etter møtet på en mandag av og til. De trenger ikke ta stort ansvar, men bare komme og hjelpe litt til. Og kjenne på det samholdet vi har.

SPEIDER-CV

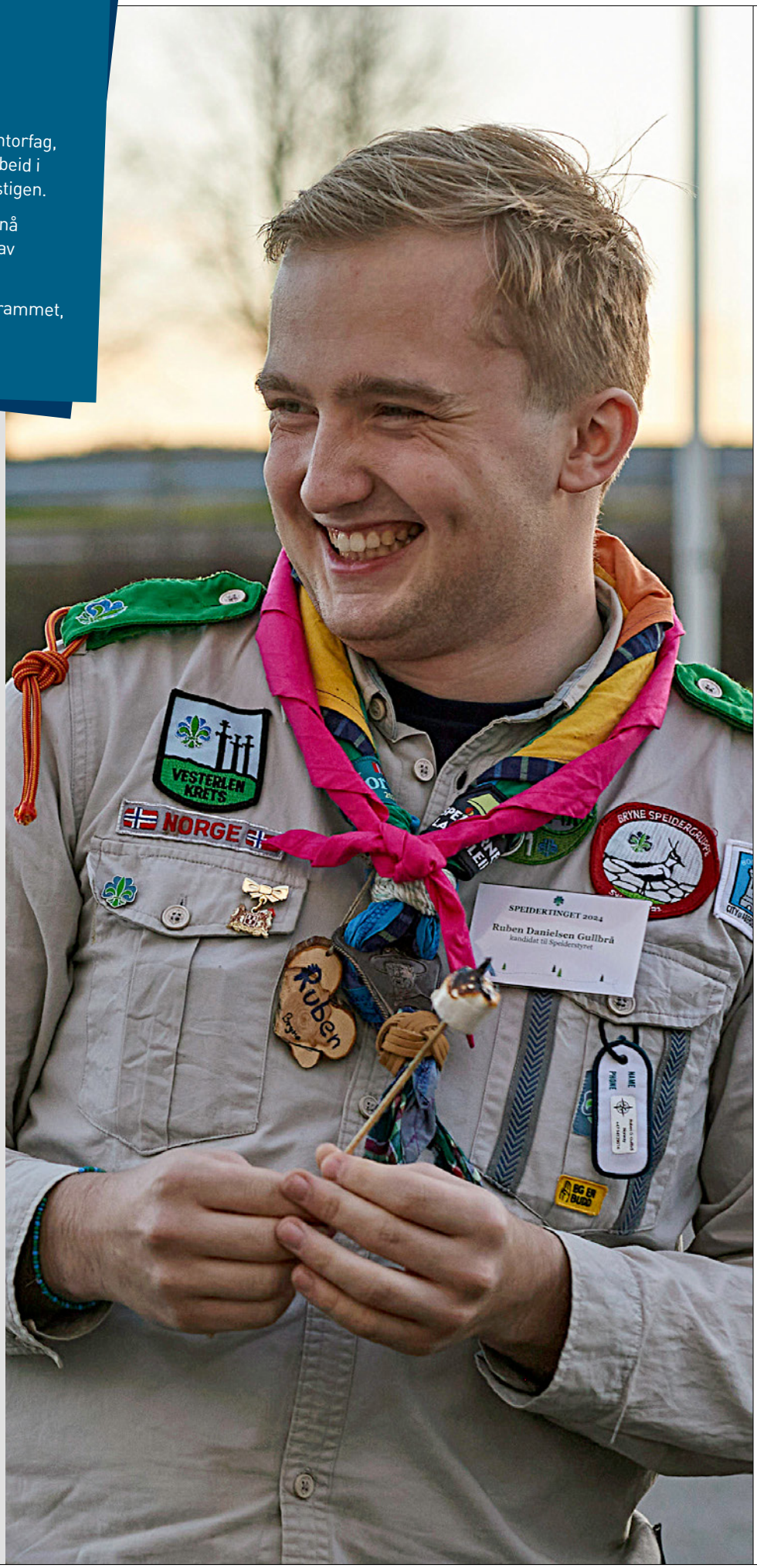
Navn: Ruben Gullbrå

Alder: 21 år

Utdanning og jobb: Har vært lærling i kontorfag, jobber med administrasjon og praktisk arbeid i flytteselskapet Relokator og driver Sparestigen.

Speiderbakgrunn: Speider siden 2011 og nå kasserer i Bryne speidergruppe, medlem av kretsstyret og ledertrener i Vesterlen.

Aktuell: Leder for Unge Lederspirer-programmet, som du kan lese mer om på neste side.

BESTE LEIRMINNE FRA NORD

Som småspeider var Ruben på besøk på landsleiren Stavanger 2013, før han for fullt opplevde leiren Nord i Bodø i 2017. Der har han også sitt beste enkeltstående speiderminne fra, fra haiken.

– Det var verdens beste vennegjeng. Over en haug av steiner hørte vi at en annen gruppe hadde satt opp leir, og da viste det seg at tre–fire grupper hadde satt seg i lag uten at vi visste det. Vi hadde felles leirbål og et samhold uten like.

Ruben var også med på verdensjamboreen i USA i 2019, samt landsleiren Agenda i 2021 og Speidernes landsleir 2025 på Gjøvik.

Å STARTE SMÅTT

Men litt tilbake til penger: De beste økonomirådene får man trolig ved å kontakte Ruben direkte for Sparestigen-råd, men han deler gjerne noe generelle tanker:

– Ikke stress med penger. Det går fint. De kommer og går, men det gjelder å holde dem på sparekontoen, bruke Boligsparing for ungdom og sette av mer og mer og mer penger til sparing. Sett deg korte og lange sparemål, og årsmål. Men det er bare å starte smått, sier han. ❖

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** RUBEN GULLBRÅ OG INGEBORG OLINE STOKKELAND HANSEN

Det spirer i Vesterlen krets

Kretsen har tatt tak i at 9.- og 10.-klassingene ofte slutter i speideren. Løsningen kan være å gi dem mer ansvar.

Ruben Gullbrå og Katrine Engeset sammen med noen av speiderne som har gjennomført Unge lederspirer.

«Vil du bli utfordret? Vil du bli en bedre leder? Vil du bli kjent med flere speidere på din alder?» Dette spør Vesterlen krets vandrerne sine om hver vår. De som svarer ja, kan få en plass på «Unge lederspirer», en ledertrening kretsen har skreddersydd for aldersgruppa.

Kretsen vil mobilisere ungdommer som allerede er engasjert, men også dem som trenger et dytt, som har gått litt lei eller mistet motivasjon, kanskje uten å vite det selv. Begge målgruppene er viktige.

Gjennom halvannet år får de eldste vandrerne og unge rovere være med på praktisk ledertrening og et fellesskap. Ved å legge til rette for mestring, utvikling og et godt miljø, vil kretsen motvirke frafall. Gruppenes engasjement er en viktig suksessfaktor.

– Oppfølging fra en mentor i egen speidergruppe er helt sentralt, understreker prosjektkoordinator Katrine Engeset, ansatt i kretsen.

MENTORORDNINGEN

– Derfor skal alle deltakerne i spireprosjektet ha en mentor i speidergruppa si, og som skal følge opp det spirene gjør i prosjektet og oppdrag de får derfra, forklarer Katrine. – Det er en suksessfaktor å få speidergruppene engasjert i hva ungdommene er med på, og avgjørende for at spirene føler at de deltar på noe nyttig. Uten engasjement i gruppene blir spireprosjektet i bunn og grunn bare roversamlinger med faglig innhold.

TREDJE KULL I GANG

Nå har tredje kull med lederspirer startet treningen. Ledertrener Ruben Gullbrå (21) tar fatt på sin andre runde som frivillig leder for prosjektet. Med seg har han et knippe unge veiledere som støtter patruljene.

– I den første runden var jeg selv

veileder, sammen med Katrine, forteller Ruben. – Vi fulgte 15 unge speidere med ulik erfaring og personlighet. De utviklet seg til sterke og trygge ledere som nå er en uvurderlig ressurs for gruppene sine og kretsen.

– I neste runde fikk jeg lede prosjektet, sammen med to fantastiske veiledere, Ingeborg Oline Stokkeland Hansen fra NSF og Sindre Kvie fra KFUK-KFUM-speiderne, og med Katrine i ryggen. Også dette kullet fullførte med glans, sier Ruben.

– De har deltatt på turer og gradvis tatt ansvaret selv for planleggingen og gjennomføringen.

På turer med andre speidere på din egen alder lærer du på en helt annen måte. Her fra en spiretur.

Eileen Saghaug-Roald (16) fra 1. Lura speidergruppe var med i det andre spirekullet: – Det var kjekt og veldig lærerikt å være med, sier hun. – Vi tok Trinn 1 i ledertreningen, men på lengre tid enn vanlig. Vi dro blant annet på flere turer. Du lærer på en helt annen måte da, og så var det bare folk på min alder, så jeg har fått mange gode venner.

Var det noe som overrasket deg underveis?

– Jeg ble litt overrasket over hvor mye planlegging som skal til før turer og andre aktiviteter. Det var litt utfordrende, men også veldig gøy når vi fikk det til!

Jo lenger du er med på treningen, desto mer mestring opplever du. Det er veldig motiverende, synes jeg. Du lærer mye om speiding, men også mye om deg sjøl som person. Andre kretser burde også ha dette tilbudet til vandrerne sine.

NETTVERKSBYGGING

– Det viktigste er at vi gir ungdommene et nettverk av engasjerte, jevnaldrende speidere, sier Katrine Engeset. – Vi gir dem trygghet og kompetanse til å ta ansvar i egen gruppe. Speidergruppene forplikter seg til å følge dem opp og finne passende lederutfordringer til dem. Målet er å utvikle selvstendige og ansvarsbevisste lokale ressurspersoner med et regionalt nettverk og et sosialt miljø, oppsummerer hun.

Vi vil vite om Vesterlen krets allerede ser effekt på medlemstallet: – Vi arbeider nå med en rapport med statistikk på dette. Etter bare to kull er det for tidlig å si om færre ungdommer slutter i speideren, men mageføelsen er veldig god.

– Jeg er utrolig stolt og glad hver gang jeg får høre fra speidergruppene at nåværende eller tidligere spirer blir enhetsledere eller -assistenter, eller at de tar ansvar for gruppearrangement og leirer! sier Katrine. ❖

HVA GÅR UNGE LEDERSPIRER UT PÅ?

Unge lederspirer er for speidere i 9. og 10. klasse som allerede har lederoppgaver – for eksempel som patruljeførere (peff) eller patruljeassistent, eller som til og med har lederoppgaver i en enhet, og som vil utvikle lederferdighetene sine, samtidig som de er en del av et patruljefellesskap. Innholdet bygger på Lederstart og Trinn 1, og dekker blant annet:

- Speiding og ledelse, inkludert idé, verdigrunnlag og speidermetoden
- Planlegging og gjennomføring av aktiviteter med utgangspunkt i speiderprogrammet
- Konflikthåndtering og trygghet i rollen som leder og forbilde
- Evaluering av planlegging og gjennomføring – læring i praksis

Treningen samler deltakere fra flere speidergrupper i kretsen, og speiderne søker om å delta. Ved oppstart blir de delt inn i 3–4 patruljer. Patruljene følger et opplegg med møter annenhver uke – ett digitalt patruljemøte og ett fysisk møte for alle «spirer» og veiledere hver måned. I tillegg er det samlinger og turer hvert semester, pluss oppdrag, veiledning og oppfølging med mentor i egen speidergruppe.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** INGRID PRESTETUN, FLYKTNINGHJELPEN

– Når barn engasjerer seg, gjør det sterkt inntrykk

Flyktninghjelpens landdirektør i Ukraina, Marit Glad, bor og jobber i Kyiv – midt i en pågående krig.

– Speideraksjonen betyr mye, sier hun. – Ikke bare på grunn av pengene, men fordi det viser solidaritet med menneskene.

Marit har vært i Ukraina i halvannet år. Som landdirektør leder hun Flyktninghjelpens arbeid og har ansvar for rundt 350 ansatte. Hverdagen er krevende – både praktisk og mentalt.

– For å beskrive en typisk arbeidsdag, må jeg starte med en vanlig natt i Kyiv. Flyalarmen går ofte rundt klokka ti på kvelden, og så hører du eksplosjoner. Du legger deg – eller går i bomberommet. Det er droner og missiler å høre til seks-tida. Så står du opp – og går på jobb.

– Jeg er jo også redd, så tenk på hvordan barn har det. I bomberommet i kjelleren her i blokka er det to barn som kommer ned med mora si. Den minste har med sakkosekk og noen leker. Men du ser det på dem – det er ikke noe artig.

– Denne sommeren var en av de verste. Bare i juli ble 286 sivile drept og 1400 skadet. Luftvernet gjør en god jobb i Kyiv, men noen missiler og droner kommer gjennom. Moren til en kollega ble drept i et angrep nå i juli.

– Kollegene mine sier stadig ting som «der pleide mora mi å bo» eller «venner av meg bodde i den blokka». Når droner blir skutt ned, detter rester ned på verandaene deres. Vinduer blåses inn. Det skjer ofte – og med mange. Og det er mye verre for dem ved fronten, der angrepene er intense og ødeleggelsene enorme. Mange byer og landsbyer er fullstendig ødelagt.

STOR UTHOLDENHET

Til tross for angrep og konstant usikkerhet, holder folk motet oppe.

– Ukrainere har en imponerende utholdenhet. En dag jeg skulle på trening, var dører og vinduer blåst ut etter et angrep. Alt glass var ryddet, og folk trente som vanlig. Ved siden av var frisørsalongene åpne. Sånn er det i Kyiv. Folk tar en kaffe på uteserveringene kort tid etter å ha søkt tilflukt i bomberom.

BARN UTEN SKOLE

For mange barn og unge i Ukraina er skolegangen dramatisk påvirket.

– Hvis du startet i første klasse under covid i 2020, har du kanskje aldri vært fysisk på skolen. Mange har fortsatt bare digital undervisning. For at en skole skal være åpen, må den ha bomberom stort nok til alle elevene. Det har ikke alle.

Flyktninghjelpen har hatt utdanningsprosjekter i Ukraina siden fullskalainvasjonen.

– Selv om elevene kanskje ikke kan ha en fullverdig skoledag, kan de komme og møte klassekameratene sine. Vi jobber med dette og oppgraderer bomberom, slik at elevene kan ha undervisning der.

Rommet kan brukes på skift, formiddager og ettermiddager. Hvis skolen er stor, kan flere elever bruke den med en slik skiftordning for undervisningen.

– Men det er trist. Mange barn mister det sosiale. Lærere forteller at elevene sliter med å være sammen med andre igjen. Mange har også krigstraumer. Vi jobber med dette – ikke med individuell behandling, men med gruppetiltak og øvelser i klasserommet for å bearbeide det de har opplevd.

– Jeg møtte en gutt på åtte–ni år. Han sa: «Jeg har sett ting ingen barn skal se.» Da kjenner du det langt inn i hjertet.

SKOLER SOM MÅL FOR ANGREP

– Et stort problem er at skolebygninger ofte er mål. I landsbyene vi besøker er det nesten alltid skolen som er tatt. Men Marit og kollegaene møter mye håp og glede når de besøker utdanningsprosjektene.

– Det er fortsatt latter og lek. Unger er unger, uansett. Det vi gjør med pengene fra Speideraksjonen – for ungdom og håpet deres – er utrolig viktig.

HÅP ER MOTSTANDSKRAFT

– Ungdomspartnerne våre sier at det viktigste er å skape håp for framtida. Hvis ikke, har angriperne vunnet.
– Vi samarbeider med ungdomsorganisasjoner, blant annet om prosjektet «Ideathon», som gir opplæring i karrierevalg, økonomi, ledelse og IT. Rundt 750 ungdommer har deltatt. Det gjør en forskjell – for dem, familien deres og samfunnet.

Marit besøker et hjelpeprosjekt i Kharkiv.

I Kyiv er etter hvert mange bygninger truffet, som denne, men ved fronten øst i landet er det mye verre.

ENGASJEMENT BETYR MYE

– Hva kan speidere i Norge gjøre?

– Det ene er å bry seg. Folk i Ukraina setter stor pris på solidariteten fra omverdenen. Det gjelder også å ta godt vare på dem som har kommet til Norge.

– Nevøen min på ti år er speider i Oslo og var med på Speideraksjonen i år. Jeg fikk et bilde av ham og sendte det til teamet mitt her – mange ble veldig rørt. At barn og unge engasjerer seg, gjør sterkt inntrykk.

BÅDE PENGER OG MEDMENNESKELIGHET

– Vi setter stor pris på pengene som samles inn. Men det viktigste er solidariteten. Hvis jeg må velge, vil jeg heller at folk bryr seg enn at de gir penger. Jeg burde vel ikke si det, men jeg mener det.

– Speideraksjonen kombinerer begge deler.

– Å samle inn penger til prosjektene våre for ungdom er en konkret måte å vise solidaritet. Det er også viktig erfaring for speiderne: At de kan bidra, og at det gir glede å være nyttig for andre.

OPPFORDRING TIL SPEIDERGRUPPER

– Rundt 150 speidergrupper er med på aksjonen hvert år, men vi kan bli flere. Kanskje noen ikke har tradisjon for det, eller tenker det er mye jobb. Hva vil du si til dem?

– Det betyr mye at de bidrar. Det gjør inntrykk når vi ser at unge speidere i Norge gjør en innsats for barn og unge her. ❖

Les mer om Speideraksjonen her:

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

TEKST: PEER-JOHAN ØDEGAARD | **FOTO:** LARS RØRAAS

Beredt når det gjelder

Speiding handler, som vi speidere vet, om mye mer enn å lære knuter og tenne bål. Men hva vet folk rundt oss om hvorfor speiding er viktig ikke bare for oss, men for samfunnet?

Speiding handler om å bygge mennesker – og i forlengelsen av det, å bygge et samfunn som står støtt når det rister. Når vi snakker om beredskap, handler det nettopp om dette: å være forberedt, å kunne bidra og å ta ansvar – både for seg selv og for andre.

Gjennom speidingen lærer vi å være selvstendige, men også å samarbeide. Vi lærer å planlegge, å improvisere, og å finne løsninger når ting ikke går som planlagt. Når stormen kommer, strømmen går eller nettet faller ut, da er det disse ferdighetene som virkelig teller. En speider vet hvordan man skaffer vann, holder varmen og hjelper naboen. Det er egenberedskap i praksis.

Men speiding bygger også samfunnsberedskap. For hver gang en speider lærer førstehjelp, tar ansvar i patruljen, eller leder et prosjekt, vokser evnen til å bidra når samfunnet trenger det. Når mange mennesker har slike ferdigheter og holdninger, får vi et tryggere samfunn. Et samfunn der folk hjelper hverandre, ikke bare venter på hjelp.

Speiding er derfor ikke bare en fritidsaktivitet. Det er en treningsarena for ansvar, for lederskap og for fellesskap. Når vi sier «vær beredt», handler det ikke bare om sekken vi pakker før turen – det handler om livet vi bygger, holdningene vi har, og verdiene vi bærer med oss.

Speidere bidrar til fellesskapet av mennesker som er klare til å stå sammen, uansett hva som kommer.

Vær beredt! ❖

Speiderhilsen fra speidersjef Peer-Johan

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin. Gratulerer!

FLAMMEN

› Ragnhild Stenstadvold
› Sigurd Stenstadvold

ÆRESKNIV

Tildeles aktive medlemmer som har vist mot og utholdenhet i spesielle situasjoner eller ledere i alle enheter som har gjort en spesiell innsats på sitt plan. Du må ha vært NSF-medlem i minst fem år.

› Martin A. Larsen
- tildelt av Aust-Agder krets
› Roger Lieng
- tildelt av 1. Bråstad MSK speidergruppe

HEDERSTEGN

Tildeles aktive ledere og tillitsvalgte som har gjort speidersaken en stor tjeneste, eksempelvis vist initiativ og engasjement til løsning av større oppgaver. Mottakeren må ha vært medlem i Norges speiderforbund i minst åtte år, og ha utført oppgaver på minimum krets- eller korpsnivå.

› Marianne Torstad
- tildelt av Hedmark krets
› Kenneth Strømmen
- tildelt av 1. Skoger speidergruppe

SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE

Speidersjefens topputmerkelse er den høyeste utmerkelsen du kan oppnå som stifinner, vandrer eller rover. Det stilles høye krav, og det er nødvendig med innsats over lengre tid.

Stifinnere

› Julian Aune Rødsjø, Melhus speidergruppe

Vandrere

› Marte Grønn-Hagen, Melhus speidergruppe
› Pernille Westbye Syvertsen, Nedre Eiker FA speidergruppe

Gratulerer!

SJØSPEIDERLEIREN 2026

TEKST: KIRVIL KAASA

Saltvann i blodet og spennende leirtema

Til sommeren er det sjøspeiderleir på Bragdøya utenfor Kristiansand. Planleggingen er godt i gang, og temaet blir skikkelig spennende, selv om du kanskje ikke kjenner det så godt ennå: **Kapertiden**.

FOTO: STEINAR MONSEN

Speiderskuta Havbraatt og mange andre speiderbåter setter kursen mot Bragdøya i juni 2026.

FOTO: FLOKI HANSTEEN

På sjøspeiderleir er det mye å oppleve og lære.

Sjøspeiderleiren arrangeres hvert fjerde år, og de fleste deltakerne er sjøspeidere fra de rundt 30 sjøspeidergruppene langs kysten. Men også speidergrupper uten tang mellom tærne og båter på bølgene har fått med seg hvor gøy det er å være med på en sjøspeiderleir. Dermed blir det en del landkrabber der også. Alle disse skal også reise hjem igjen fra leiren med saltvann i blodet, lover leirkomiteen.

FØRST SJØSPEIDERNE, DERETTER FØRST TIL MØLLA

Leiren er fra 27. juni til 4. juli. Arrangørene anslår at mellom 500 og 1 000 speidere og ledere blir med. I januar åpner påmeldingen, først for sjøspeidergruppene, deretter for alle andre speidergrupper, også KFUK-KFUM-speidere. – Vi vil sikre at alle sjøspeidere som har lyst til å bli med, får meldt seg på først, forklarer leirsjef Geir Fossgard Hamre. – Etter det er det fritt fram for andre å melde seg på, så lenge det er plasser.

LENGE FØR KAPTEIN SABELTANN

Temaet for leiren, kapertiden, er historisk. Kapertiden var en periode under Napoleonskrigene (rundt 1807–1814), da Norge var i krig med Storbritannia. Norske skip fikk lov til å angripe og ta britiske handelsskip, nesten som sjørøvere – men med tillatelse fra staten. De som drev med dette, ble kalt kapere, og de fikk inntekter fra verdiene de tok.

– Programmet er nesten spikret, og kapertemaet kommer til å prege det, forteller Geir. – Vi skal ha skattejakt, sjøslag, kaperhaik (med båt), skips- og sjømannshåndverk og leirbål med god underholdning. På vei hjem fra leiren blir det en armada av speiderbåter, noe som forlenger leiropplevelsene på en god måte. – Det er bare å glede seg, lover leirsjefen. ❖

AV: KNUT ARNE GRAVINGEN

Bygget fly og fløy simulator

Ivrige speidere i gang med å bygge små glidefly i den spennende MuseumsGarasjen.

Det kunne kalles et luftig speidermøte da speidere fra 1. Romedal og Furnes speidergrupper fikk prøve seg som modellflybyggere, flygere og motorsykkelpassasjerer – med vafler som ekstra drivstoff.

– Det var gøy å bygge fly! Og det er artig å være i speideren, man får oppleve mye sammen med andre, sa Birk Ulveseth (13). Han og 17 andre speidere lot seg begeistre av de fullpakkede veggene og taket i MuseumsGarasjen i Stange.

EGET TEKNISK MUSEUM

MuseumsGarasjen er speiderleder og entusiast Rune Hoels unike samling av modellfly, byggesett, radiostyrte biler, sendere og motorer – alt du kan tenke deg av radiostyrt moro. Birk innrømmet at han kunne tenkt seg å teste noen av de imponerende modellene.

Sofie Johanne Rask (11) kastet seg entusiastisk inn i byggingen. – Det var moro å bygge fly og teste det etterpå,

Trygve (foran) og Victor, begge åtte år, syntes motorsykkelen var veldig kul.

OM LUFTSPEIDERPROSJEKTET:
– Jeg har drevet med både speiding og modellflyging i mange år. For tre år siden ville jeg se om modellflyging kunne bli en speideraktivitet. En baktanke er å rekruttere flere til hobbyen. Her er det mye fint å lære: bygge etter tegning, lære om limtyper og teknikk, og forstå hvordan og hvorfor et fly faktisk flyr, forteller Rune Hoel.
I flere andre land er luftspeiding populært, blant annet i Storbritannia, der de er kjent som Air Scouts. – Jeg vet ikke om andre speidergrupper i Norge har dette som aktivitet, men det hadde vært gøy å få til et nettverk basert på dette.

fortalte hun.

For Erling Skodle (9) var det første gang han deltok på en modellkveld: – Dette var moro å få være med på!

Erling syntes det var gøy!

MED TÅLMODIGHET OG TRELIM

Hvert år inviterer Rune Hoel speidergrupper til Museums-Garasjen som del av luftspeiderprosjektet (se under):
– Målet er å rekruttere flere til å prøve modellfly. Jeg kan ta imot 2–4 speidere en kveld i uka for å bygge fly fra bunnen. Da bruker vi trelim og bygger i rolig tempo. Tålmodighet er en del av læringen, smiler Hoel.

Flyene speiderne bygget var klassiske glidefly av balsa med strikkmotor – perfekte for unge piloter. Etterpå fikk speiderne prøve modellflysimulator. Mange lærte hvordan man fikk flyet i lufta ved å dra i stikka – og raskt ned igjen ved å dra litt hardere.

Kvelden bød også på en liten motorsykkeltur. Hoel tok speiderne med på en kort kjøretur i sin gamle sidevogn, til stor begeistring.

Birk i ferd med å dekorere flyet sitt.

Trygve Hørsand (8) og Victor Raask (8) var helt enige:
– Det var gøy å bygge fly! Men motorsykkelen var også veldig kul!

Alle som bygde et fly fikk med seg «MuseumsGarasjen-merket». Merket er eksklusivt og pryder nå speiderskjortene til nok et kull «luftspeidere». ❖

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

- Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
- Unik praktisk kunnskap
- Mange nye venner
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Medlemsbladet SPEIDEREN fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Skal du melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Se **speidersport.no.** Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden **blispeider.no** finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
speiding.no

Willow er en elastisk softshelljakk fra Tufte som er perfekt på topptur og i parken. Den er laget med bluesign-sertifisert nylon og er Tuftes beste forsøk på å lage så praktiske og bærekraftige klær som mulig. Denne prisen er så god at det er umulig (for oss) å tjene penger på den.

Spar 68 %

Nå 600,–

Før 1899,–

Dame og herre i XS–2XL

★★★★★

«Veldig fin og behagelig bukse.» Elin

Tuftes Willow er en myk og pustende softshellbukse med svært god bevegelighet. Buksen er utstyrt med tre glidelåslommer, en i hver side i tillegg til en på låret. Smarte ventilasjonsglidelåser i sidene som lar deg lufte ut litt lårsvette. Veldig god turbukse til en svært god pris!

Spar 65 %

Nå 600,–

Før 1699,–

Dame og herre i XS–2XL

★★★★★

«Super! Good service! Beautiful campfire blanket!» Ilse

Leirbålskappen vår er laget i ren merinoull. Integrert lomme med glidelås til sangbok eller mobil inne i frontlommen. Superfin julegave!

Spar 15 %

Nå 1100,–

Før 1299,–

Gratis frakt

★★★★★

«God kvalitet, rask levering. Anbefales.» Ragnhild

Liten julekurv som du må flette selv av to speidermerker. God jul(ekurv)!

20,–

★★★★★

«Julekurvene er alltid fine! Og gøy å se at speiderne får dem til!» Jan

Tilbudene gjelder ut 7. desember 2025 eller så lenge vi har varer på lager • Foto: Tufte / iStockPhoto / Speider-sport

SPEIDERSPORT

UTSTYR TIL EVENTYR SIDEN 1914

TUFTE